XII. évfolyam. Budapest. 228. szám. Hétfő, 1878. augusztus 19.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest, IV. hímző-utcza 7. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.
Kiadó hivatal:
Budapest, IV. hímző-utcza 7. sz.
hová az előfizetési pénzek küldendők.

A választások eredménye.

A kormány összeszámitja hiveinek számát, és azt találja, hogy a biztos többség megvan; és ezen eredményt diadallal hirdeti a kormány szolgálatában buzgolkodó sajtó, sőt akad olyan is, a ki erre merész combinatiókat teljesit, hogy szinte szédület rá nézni.

Azonban a ki a nemzet hangulatát és érzelmeit tekinti, — eközt és a választás eredménye közt égbekiáltó ellentétet kénytelen constatálni. — A kormánypárt győzelme valóságos humbug; és humbug mindazon következtetés, mely arra épitve van.

A választások szám szerinti eredményére hivatkozva a kormánypárt fennen hirdeti, hogy a nemzeti akarat képviselete az ő táborukban található fel; holott mindenki tudja, hogy ez a tábor nem képvisel senkit, semmit, csak az erőszakot és a meghunyászkodó nyomort a kormánytól függő hivatalnoksereg, gyávalelkü szolgálatkészségét, — az agyonitatott csőcselék éretlenségét, és a megvesztegetett, lekenyerezett kortesek lelketlen kapzsiságát. . . .

Ezek voltak a kormány fegyverei, ezekkel küzdött a lezajlott választási harczban, — ezekkel győzött a hol győzött, — ezekkel fojtotta agyon a nemzeti akarat szabad nyilatkozását. —

Ha valaki érdemesnek tartaná a mostani választások történetét hiven leirni, oly képet kellene rajzolnia, melytől undorral fordul el minden józaraló hazafi.

Alig nehány év előtt szigoru törvényt hozott a magyar törvényhozás a választási visszaélések ellen. Ezen törvénynek minden intézkedését lábbal tiporták épen azok, kiknek hivatása a törvények szigoru végrehajtása felett őrködni. — Az oly cselekmények, melyeknek büntetése a törvény értelmében 6 hóra, sőt egy évre kihuzódik napirenden voltak országszerte, mintha nem is volna törvény, mely tilalmat szab. Annyira egyformán és tervszerüen mentek az ily dolgok, mindenütt, a hol a kormánypárt csak legkisebb támpontot nyert is az illető elemek közönyösségében vagy gyarlóságában, hogy megettük okvetlenül egy felső vezető kéz előre átengedett intézését vagyunk kénytelenek sejteni.

Hogy a Tisza kormány — önmagához és a kormányzati elveihez hiven — minden kigondolható eszközt meg fog ragadni a többség biztositására, — azt előre mindenki sejtette, sőt tudhatta — de a követett eljárás mindent tulhaladott, a mit még a Tisza kormányról is feltételezni lehetett. —

Még a Tisza kormányról is! — mert hiszen a Tisza-kormánynak egész léte, eljárása, müködése nem egyébb, mint az alkotmányosság megsemmisitésére irányzott tervszerü támadás.... ezen rendszernek tehát méltó betetőzése csak abban állhat, ha az alkotmányosan nyilatkozó nemzeti akarat — erőszakosan meghamisittatik.

Igenis — a választások által eredményezett országgyülés a nemzet akaratát meghamisitva tükrözi vissza; a magyar nemzetnek minden érzése, minden aspiratiója homlokegyenest ellenkezik azon többség eljárási irányával, mely a képviselőházban fog ülni. — Nincs az egész hazában egyetlen egy társadalmi réteg, egyetlen egy nemzetiségi vallás, vagy culturalis elem, melynek törekvése azonos a kormány irányával.

A mi a nemzetiségi elemeket illeti, a magyarság typusát képező nagy alföldi városok és tiszta magyar kerületek majdnem egyhangulag elitélte a kormány politikáját; ugyanazt tették a politikai tényezők sorában számot tevő többi nemzetiségek is mindenütt, ahol az activ szereplés magasságáig emelkedtek. A kormány politikájának szolgálatába csak azon nemzetiségi elemek szegődtek, melyek a politikai élet müködési teréről visszavonulva, a passivitást vagy is az alkotmánytalanságot vallják elvükül. Különösen az oláhok magatartására czélzunk, kiknek visszavonulása nehány tuczat rotten borough-t juttatott a kormánynak, továbbá némely pestvidéki és déli megye szláv lakosságára, mely még ma is csak ugy tekinti a képviselő-választást, mint a szolgabiró vagy főispán rendeletére elvégzendő kényszermunkát.

A mi a vallási elemeket illeti, ez Magyarországon szerencsére nem igen játszik döntő szerepet; de hogy a magyar protestantismus, melyre Tisza ur oly rendkivül büszke vala mindenkor, mily csufosan elejtette hivatlan képviselőjét, arra nézve elég Debreczent emlitenünk. A katholicismus igenis szolgálja a kormányt, de csak ott, ahol a kormány kegyét áhitó főpapok nyomásának hódol. — A többi felekezetek nem birnak oly compact tömegekkel, hogy a választásoknál külön is feltünő szerepet játszanának.

Végül, ha a culturalis vagyis a társadalom gazdasági elemeket nézzük, a Tisza-kormány nem támaszkodik, sem a földmüves sem az iparos, sem semmiféle más figyelemreméltó osztályra. Csupán az értelmiség nevével feldiszitett hivatalnok sereg és a minden kormánynyal tüskén bokron haladó kereskedőség nyujtott a kormánynak tömegesb támogatást. — De mindkét elem támogatása nem a jelen kormányt, illetőleg nem annak elveit illeti, hanem minden kormányt mint ilyet — mindaddig mig a hatalmat kezében tartja.

E szerint, mint láttuk, a Tisza kormány tulajdonkép senkit és semmit sem képvisel; egyetlen egy kiváló társadalmi elemet sem; és mégis a kormánypárti többség a nemzet képviselete akar lenni!...

Oly állapot ez valóban, mely minden komolyan gondolkozó hazafit méltán aggodalomba ejthet. Nem csupán a felett, hogy ime erőszakos módon biztositotta magának a Tisza-kormány a hatalom további birtokát, hanem méginkább a felett, hogy alkotmányos képviselettel biró államnak tekinthető-e még Magyarország, midőn a képviselőtestület többségének vallástusái és a nemzet közérzülete és közakarata között oly kézzelfogható flagrans ellentét mutatkozik.

El volt-e kábulva a nemzet, midőn a kormánynak mindazok daczára, ami történt, — többséget adott; — avagy már végleg megingott az alkotmányosság érzete? — Nehéz kérdés ez, de bármint álljon a dolog, a felelősség a végzetes calamitásért a kormányt terheli. És e felelősség sulya alatt előreláthatólag rövid időn le fog roskadni, daczára annak, hogy egy látszólagosan erős többség támogatja. Sőt valószinüleg épen ama „biztos“ többség lesz a kormány szégyenteljes bukásának legfőbb tényezője. Az előjelek nem hiányoznak erre nézve, csakhogy az erőszakoskodók rendesen nem nagyon éleslátók.

Mi mint ellenzék mindenesetre nyugton nézhetünk az események fejlődése elé, azon nyugalmas tudattal, hogy a szemkápráztató számbeli arány daczára, a magyar nemzet akarata és érzelme velünk van, s hogy minden ami történhetett, csak közelebb juttathatja a kormányt és az általa inaugurált rendszert a bukáshoz.

A „Bud. Corr.“ hiteles értesülés alapján jelentheti, hogy tegnap ő felsége rendeletére a honvédsereg egy része hadilábra állittatott. A honvédelmi miniszter távirati rendelete szerint a honvédcsapatoknak legkésőbben 8 nap mulva kell uj állomási helyükön lenniök. Kiemeljük, hogy eme csapatok hadilábra állittattak és nem mozgósittattak, mi azt jelenti, hogy azok az ország határain kivül nem alkalmazhatók. Hadilábra állittatott: a 83. honvéd-gyalog-dandára 7 zágrábi kerületben, melynek parancsnoka gomirjei Musulin Emil ezredes; a dandár áll a 25-ik féldandárból a 79., 80. és 83. zászlóaljakkal és a 26-ik féldandárból a 87., 88. és 89. zászlóaljakkal összesen 6144 emberből. Ezen csapatok a horvát, szlavon és határőrvidéki helyőrségi szolgálatra rendeltettek. Ezen kivül hadilábra állittatott a 65-dik székesfehérvári, a 66-dik paksi és a 3. szegedi zászlóalj, összesen 3072 ember, melyek a pétervaradi, zimonyi, károlyvárosi és eszéki várak helyőrségeit fogják képezni. Ezen intézkedés által lehetővé válik, az ezen várak, ugymint a Horvát- és Szlavon országok egyéb állomáshelyeinek nagyszámu helyőrségeit az occupáló sereg erősitésére a határon átküldeni. Az emlitett várakban csupán honvédcsapatok fogják a helyőrséget képezni.

Egyéb honvédcsapatok, mint az emlitettek nem állittattak most hadilábra.

—

A socialdemokrata üldözés ugy látszik, epidemiává fajult. Még azok is kedvüket találják benne, kiknek semmi szükségük rá. Prágában a büntetőtörvénykönyv 286. §. értelmében ugyan javában foly az állammentő müködés. Három hirlap s több demokratánál házmotozást tartottak; és igen sok iratot és nyomtatványt foglaltak le. A jó példa ugy látszik, ragadós. Egy füst alatt azt is megemlithetjük, hogy a „Bundesrath“ jogi bizottsága a német socialistatörvényt majdnem változatlanul elfogadta.

—

Oroszország belsejében a forrongás mindig nagyobb és nagyobb mérveket ölt. A nihilista pörök napról napra szaporodnak, a nélkül, hogy a mozgalom csekélyebbé válnék. A mint Pétervárról irják, e hó egyik napján Odessában öt férfi és két női nihilista felett mondatott itélet. Kovalszkyt, forradalmi törekvések mitt agyonlövésre, a többi hosszabb, rövidebb idejü börtönre, vagy Sziberiába való számüzetésre itélték. E hó 5-én kellett volna az itéletet kihirdetni. Alig hogy ez 10 órakor este megtörtént, egy fiatal ember, ki a törvényszéki teremben jelen volt, felszakitá az ablakot, s zsebkendőjét lobogtatva, az alant összegyült tömegre kiáltott:

Buntnete! (Esküdjetek össze!) Erre a tömegben mozgás, zaj és tasziglás támadt; a Samosky ezred ott álló egyik századára revolverrel lőttek; négy katona megsebesült; egyiküket már a következő napon meghalt. A zavargásban részt nem vevő közönség közül is agyon lövetett két ember. Az általános zavarban a socialisták menekülni törekedtek; s azok közül, kik a katonákra lőttek, egyet sem lehetett elfogni. Ugyanezen időben a tengeren fekvő boulevardról egy fanatikus Krukowskaja nevü nő bujtogatta a közönséget. „Szabaditsuk ki a becsület embereit a bakó kezeiből“ — igy kiálta fel.

Nehányan a közönségből e nőt el akarták fogni, barátai azonban kimenték őt s elrejtették. A kozákok, kis vártatva mégis rátaláltak s elfogták. Ezen események igen eleven világitásban tüntetik fel azon merényletet is, melynek a rendőrfőnök, Mezentsoff tábornok áldozatul esett.

A háboru.

Az Abendpost még mindig nem hoz hireket Boszniából. Szerajevot már ezelőtt 3 nappal kellett volna az osztrák hadseregnek elérni és elfoglalni, vajjon azért nem történt-e, hogy Filippovics megszeppent azon vereségektől, melyeket a vezérletére bizott seregnek jobb és balszárnya szenvedett, vagy talán utjában sokkal nagyobb akadályokra bukkant, mint Maglaj, Zepcse, Vranduk és Jaica körül talált, vagy végre rá is csaptak Szennacherib angyalai és még erősebb vereséget szenvedett mint akár Jovanovics, akár Szapáry, erről még nem kaptak a lapok tudósitást, s igy szabad tér nyilt a különféle feltételezésekre és minthogy e hallgatás alig jelenthet jót, s okot ád a legnagyobb aggodalmakra és bal sejtelmekre. Halett volna valami győzelem, mit az Abendpost meghozhatott volna, meglehetünk arról győződve, hogy azt sietett volna kikürtölni, hogy enyhitse a rosz benyomást, melyet az utolsó napokban érkezett hirek okoztak.

Azonban a magány sürgönyök nem maradtak ki, és ezek épen nem arra számitvák, hogy azokat kimentsék, kik amugy hübel-e Balázs, majd lovat ád isten. belémártották a monarchiát azon iszapba, melyből most nem bir kigázolni. Ezekből látszik, hogy nem voltak jól informálva, de ha tudtak arról, mi ott lent történik, akkor még bünösebbek és a nemzetnek nem csak jogába, de önfenntartási kötelességében áll, ezen sok szerencsétlenség okozóit számon kérni és büneikhez képest legszigorubban megbüntetni.

Ezen sürgönyök most constatálják, hogy a felkelők valamennyi vezére a portával a felkelés előtt és alatt folyvást egyetértésben müködik. Azok, kik nem csatlakoznak a felkeléshez terrorizáltatnak. Azt mondják, hogy a Kartula hegy közelében harmincznál több katholikust huztak a felkelők karóba, mert vonakodtak a felkelőkhöz csatlakozni. Ez egy borzasztó, de némileg megfogható kegyetlenség, mely mindenesetre azoknak fejére esik vissza, kik ezen átkos occupatiót tanácsolták és megkezdették, mert a logika szabályai szerint az ok okozója, az okozotté is.

Mig Hafiz basa Filippovicsecsal értekezik, az alatt török müszaki tisztek Szerajevo megerősitésén dolgoznak. Itt nagy mennyiségü lőszer, ágyu és mindenféle fegyver van összehalmozva és a tüzérség száma több mint elegendő. Itt 14 zászlóalj nizam, 5 zászlóalj redif, 4000 főnyi belföldi katonaság és 4000 arnauta van összepontositva. Azonban a tudósító véleménye szerint a felkelők alkalmasabb helyen, mint a szerajevói völgyben fognának csatát elfogadni, ha megtámadtatnának. Két bég Herczegovinába ment, hogy az ottani keresztény felkelőkkel értekezzék, mert most minden felekezeti ellenségeskedések a két felkelő tartományban megszüntek és a lakosoknak csak egy közös ellenségük van, az occupáló osztrák sereg.

Mazhar pasa valamennyi Boszniában létező csapatnak megparancsolta, hogy e hó 26-dikáig a Drina mögé térjen vissza, hogy egyesüljenek a felkelőkkel megakadályoztassék. Ezen parancs azonban már későn érkezik, mert alig van egy csapat a törökök közt, mely eddig nem egyesült a felkelőkkel, egyébiránt ezen parancsadás hasonmása több ilyféle parancsoknak, melyek arra szolgálnak, hogy az osztrákokat ámitsák.

Csainiczában, a Drina jobb partján, egy felkelő csapat tünt elő egészen váratlanul, ez nem első, sem nem utolsó ilyféle meglepés.

Arról, hogy Szerbiából és Montenegróból szerveztetik a bosnyák felkelés, mindig uj adatok tünnek fel és igy ezen két állam biztositásaira, miket loyalitásukról adtak és adnak az osztrák kormánynak, legkevesebb sulyt sem lehet fektetni. Már julius 20-án Pojdina és Gracanica közt 25 tábor nem rendes katonaság, 5 zászlóalj rendes katonaság, és 16 ágyu állott a felkelők vezéreinek rendelkezésére és Szerbiából az omladina felszólitására Boszniába tömegesen mentek a harczosok. Maga Fadejeff is átment a Drinán és több izban értekezett a bosnyák felkelő vezérekkel. Szerbia mindennel ellátta a felkelőket az élelmi szerektől az ágyukig.

Végre már a bécsi lapok közül is felszolalnak az occupatió beszüntetése és az occupáló hadsereg visszahivása mellett. — A bécsi „N. Fr. Presse“ mai vezérczikkében kimutatja azon káros következéseket, melyeknek Ausztria magát egy Törökország ellen kezdendő háboru által kiteszi. — E tekintetben tökéletesen egyetértünk a bécsi lappal. Azon nézet, hogy itt Ausztria és az osztrák-magyar hadsereg becsülete forog kérdésben, nem tartóztathat attól, hogy a kisebb roszat elibe ne tegyük a nagyobbnak. Az osztrák hadseregen Solferinónál, Magyarországban és Königrätznél már annyi csorba ejtetett, hogy egygyel több vagy kevesebb nem árthat annyira, mint az, melyet Ausztria magára hárit, ha az occupatiót folytatja.

De az osztrák kormánytól nem várhatni, hogy magába szálljon. Andrássy más ember tanácsát mint Bismarckét nem szokta elfogadni. Az osztrák kormány az első, mely a hirhedt socialista törvényt igyekszik behozni a monarchiába, még mielőtt az eredeti a német birodalmi parlamentben elfogadtatott. A socialisták üldözése legujabban Prágában kezdetett meg.

Sürgönyváltás a szultán és az angol királyné között.

A „Vakit“ a következő sürgönyt közli, melyet a szultán Bosznia ügyében az angol királynéhoz küldött:

„Herczegovina- s Boszniában szomoru események vannak keletkezőben, melyek Felséged érző szivét csak fájdalmasan érinthetik.

A mozlim s a keresztyén lakók kétségbeesésükben felkeltek, hogy az osztrák csapatok előtt az utat az országba elzárják. A felkelés annyira elhatalmasodott, hogy nehány magasb állásu hivatalnok, ki a lakosság izgatott kedélyállapotát csillapitani akarta, e törekvésének áldozotul esett. Véres eseményektől lehet tartani. Én a szomoru következményeket, melyek szemünk előtt fognak lefolyni, sajnálat nélkül nem tekinthetem.

Kérem tehát felségedet, járjon közbe az emberiség nevében Ausztria-Magyarország császára és királya ő felségénél, közös barátunk, s szövetségesünknél, — hogy adja ki serege vezéreinek a parancsot, hogy azok a már megszállott Banjalukán tul beljebb az országba ne hatoljanak.

Nem kétlem, hogy ezen személyes s őszinte óhajom felségednél, kinek jogszerü s emberszerető elvei és államunk iránt való barátsága általánosan ismeretesek, — kedvező fogadtatásra fog találni.

Felséged ezen szomoru eset alkalmával ujra barátsága jelét fogja adni, és ezáltal ugy az ottomán nemzet, mint ama szerencsétlen vidékek lakóinak szeretetét s tiszteletét fogja kinyerni.

Az angol királyné e sürgönyre igy válaszolt:

„Bécsi nagykövetemet, Sir H. Elliotot utasitottam, hogy Ferencz József ő felségénél a szükséges lépéseket a véráldozatok megkimélésére megtegye. — A zavarok megszüntetésére azonban a leghatékonyabb eszköz mindenesetre a tartomány teljes megszállása.“

Ezen sürgönyváltásból világosan kitünik, hogy a hivatalos irók ujra hamis uton jártak, midőn arról biztositottak, hogy az angol királyné a szultán kérelmét visszautasitotta. — A királyné válaszsza világosan bizonyitja, hogy a szultán kérelmét követe által a bécsi kabinet tudtára adta, ez azonban, mint az utóbbi események mutatják, az angol közbenjárást visszautasitotta.

Magyarország a világkiállitáson.

— Saját levelezőnktől. —

Páris, aug. 16.

Megjelent végre a magyar osztály világkiállitási tárgymutatója. Külső kiállitása igen csinos és tetsző. Berendezése pedig ezen kiadásban nélkülözvén az elsőnek több hibáit, teljesen tökéletes, tartalmából nem maradt ki egyetlen kiállitó neve sem, viszont azon dolgok, melyek bejelentettek, de ki nem küldettek, kihagyattak a második kiadásból. Igen helyes intézkedés a tárgymutató elején, hogy Magyarország földrajzi, statistikai s kormányzati viszonyai bele foglaltattak. Ha valahol, ugy Franczia országban nagy szükség volt erre, mert majd nem hihetetlen, mily szük földrajzi ismeretekkel bir ezen a müveltség szinvonalára állitott nép. Alkalmam volt több intelligens emberrel beszélni, kik még ma sem tudják a hazánk és Ausztria közötti különbséget. Helyes továbbá azon rövid leirása az iparágak mai állásának nálunk, mely az egyes csoportokat megelőzőleg van közzétéve. Igy az idegen, ki a tárgymutatóval kezében sétál végig kiállitási osztályunkon, már megelőzőleg tudhatja, melyik iparágtól mit várhat, s mily szinben lesz előtüntetve, miáltal a kiállitási tárgyak helyes megitéléséhez mintegy meg van adva a zsinórmérték, s valóban meg kell hagyni, hogy e rövid bevezetések az egyes iparágakhoz magyar őszinteséggel irvák ugy, hogy mindenki oly állapotba fogja találni kiállitásunkban az egyes tárgyakat, a mint azt azon általános megjegyzések után várni lehet. Semmi sincs szépitve. Szoros tárgyilagossága, a fejlődésben az akadályozó körülmények helyes megemlitése, s pontossága miatt az otthoniaknak is érdekes olvasmányul szolgálhat.

Mielőtt bucsut vennénk kiállitásunk kézmüipari osztályától, meg kell még emlékeznem nehány kiállitóról. Szemben a jury által is kitüntetésre méltatott Grüneberg czég kiállitásával Schleiffer Henrik pozsonyi iparos kalapjainak kirakatával találkozunk, mellette Reinitz budapesti kalapos állitott ki. Azért emlitem ezt meg, mert itt a fővárosi s a vidéki ipar egymás mellé került, s senki sem merné hinni, hogy az előbbinek rovására; Schleiffer czég valóban kitett magáért nemcsak a kalapok finom készitése, hanem divatos formájuk s elegáns jokey bélésük igen megtetszett a jurytagoknak, kik közül az egyik meglátván egy hosszu pántlikás fekete strucztollas kocsis kalpagot, azt kérdezte, hogy „ugy-e önöknél a hölgyek ilyen kalapot hordanak?“ csak aztán restelte a dolgot mikor felvilágositották, hogy az kocsis kalap. A mi Reinitz ur kiállitását illeti ott oly, többnyire falusi viselet formáju s kiállitásu kalapokat találtam, melyek legkevésbé sem engednek egy fővárosi iparos munkájára következtetni; sajnáljuk e véletlent, de az igazságot nem lehet eltitkolni kivált akkor, ha egy vidéki iparos tultesz a fővárosin.

Pozsony városa egyáltalában sok tekintetben dicséretet érdemel, több iparágban igen szépen állitott ki, csak azt szeretnők még elérni, hogy iparkészitményeikre ne német, hanem magyar bélyeget illesztenének. Oly rosszul esik azt olvasnunk „Industrie, Fabrick, Pressburg, s azután Ungarn“. Van nekünk mindezekre magyar szavaink, mért nem használják azokat s szép ipari csikkeik mellett ezen bár joggal elvárt haladását köszönettel vennők.

Fényképkiállitásunk között szintén van egy pozsonyi kiállitó Kozics F. urnő, kinek mind festett, mind szinetlen fényképei tiszta és szép kivitelről tanuskodnak. — A szinezettek különösen gonddal vannak készitve. Az egész mütermet már évek óta özv. Kozics urnő vezeti s a legujabb müszerekkel szerelte azt fel, hogy a modern igényeknek megfelelhessen, hogy mennyire érte azt el, legjobban igazolja sikerült kiállitása. Képei egyszersmind bizonyságot tesznek Pozsony hölgyeinek szépségéről.

Swadló Ferencz Budapestről boltajtó redőt állitott ki, mely önmüködőleg tekerődzik fel s hullámzott aczélbádogból készült. Biztonsági zárral van ellátva, könnyen kezelhető, s a mi a fő, lebocsátása és felemelése minden zaj nélkül történik. A redőt körülvevő izlés tölgyfa portale az egészből csinos kiállitási tárgyat csinál. Ezzel szemben a falon Deák Ferencz szülőházának képe köti le figyelmünket, melyben az a nevezetes, hogy gyufafejekből van összeilleszve, tehát a legujabb stylü mozaik. Alatta nagymennyiségü doboz gyufa van kiállitva mindenféle szinben és alakban.*) — Hányan járták itt meg? Sok szivaros fordult e bő forráshoz gyufáért, hogy a folyosón künt ismét rágyujthasson, de mennyire csalódott, midőn minden dörzsölés daczára nem lobbantak lángra.

A kiállitási palotába ugyanis robbanó és gyulékony anyagot nem volt szabad bevinni, s igy ezek csak minták voltak. A Jury itélete alá bocsátott valódi gyufák azonban szagtalan égésük s gyors meggyulásuk, valamint azi izléses franczia divatu dobozok megnyerték a jury tetszését.

Majd elfeledkeztem még egy pozsonyi kiállitóról, ki köteles iparunkat legtekintélyesebben képviseli, mert amit Streitman J. Gyöngyösről és Fikker József Aradról küldött, az ugyan mind szép és jó, de nagyon kevés. Helle Károly egy obeliszket állitott ki, mely kötelekből, övfonatokból, mindenfaju zsinegekből és spárgákból van alkotva. Az egészet körülveszi egy karvastag kötélgyürü, melynek két végének összefonása müvésziesen van elrejtve, ugy hogy szabadon megtekintve a gyürüt, sehol sem fedezhető fel az összefonás.

Még Löbl Jakab állatorvos Budapestről állitott ki egy nagy szekrényben 40 fényes patkót rendes és rendetlen növésü patákra, szintugy Szőke Lajos kovács is egy kisebb szekrényt patkókkal.

Dicséretes és egyszersmind örvendetes körülmény, hogy a vidéken is találkoznak iparosok, kik nagyobbszabásu rézmunkákkal foglalkoznak. Ilyenek Szilágyi Mihály Veszprémből takarék-tüzelésü szeszfőző katlanokat s egy szétszedhető borszürőt, és Golyossy M. Szegedről, ki önmérő petroleumtartót állitott ki.

Igy befejeztük volna a magyar kiállitás legterjedelmesebb osztályát az iparosztályt, melynek berendezésében, felügyeletében Rubin Samu felügyelő ur minden az ő osztályába tartozó kiállitó háláját kiérdemlé.

Utunk most már mindinkább küljebb vezet a magyar osztályból s ezentul a hatóságok, nagyobb társulatok, gyárosok s erdészeti, valamint gazdasági kiállitásunkkal fognak találkozni. T. G.

Egy Carlsbadon, magyar néptanitók segélyezésére képezendő „magyar alapitvány“ ügyében.

Nyilt levél Luczenbacher Pál urhoz.

Carlsbad, aug. 12.

Itteni időzésem ideje alatt több izben halottam emlegetni, hogy a helybeli takarékpénztárnál tekintélyesebb betéti összegnek kell feküdnie, mely nehány buzgó hazánkfia által magyar fürdővendégektől s állitólag egy „magyar emlék“ emelése czéljából gyüjtögettetett négy-öt év alatt össze.

Soká nem birtam közelebbi adatokra szert tenni, mig végül szorgos utánjárással következőket sikerült megtudnom: 1. Hogy egyebek közreműködése mellett leginkább Horváth Boldizsár, Bónis Sámuel, Benkár Gusztáv urak s különösen Luczenbacher Pál ur fáradoztak a gyüjtés körül; 2. hogy a tőke, mely több könyveckére betéve már mintegy 2000 frtot tett, de többrendbeli pénzkivétel folytán csökkent, jelenleg 1509 frtra rug, — s hogy 3-szor legutóbb Luczenbacher ur által tétetett a városi tanácsnál lépés az iránt, miszerint engedtessék meg, egy faszerkezetü pavillon felállitása a „Friedrich Wilhelms Höhe“-n, — mibe a tanács több czélszerüségi s politikai okból nem egyezett belé, de a helyett, a polgármester utján, azt ajánlá L. urnak, hogy egy más, alkalmas ponton pihenő hely készitessék.

Luczenbacher ur a tanács ezen ajánlatát elfogadhatlannak találva, az ügy azóta függőben maradt.

S hogy ez igy történt, annak tiszta szivből örülünk.

Mert, — ha szabad szerény nézetünknek kifejezést adnunk — mi ezereknek beépitését, akár egy kőoszlop, akár egy pavillonba halálos véteknek tartanók, mivel ennek sem értelme, sem haszna nem volna.

Nem volna értelme, ha a magyar fürdőlátogatók hálás emlékezetének kifejezése vagy a magyar név hirdetése szándékoltatnék általa. — Egyesek ily emlékjeleket állithatnak, de egy nemzetiség nevében nem lehet ezt tenni; — a magyar nevet pedig emlékjeleknél méltóbban hirdethetik tiszteletére s dicséretére váló tények.

De nem volna ennek értelme Karlsbad szépitésének szempontjából sem, mert e czélra egyéb közvetett utakon kivül a „gyógydij“-ban egyenesen is adózunk s a gazdag város derék polgármestere és tanácsa ugyis gondoskodik erről.

Hogy pedig gyakorlati czélja sem volna s különösen „magyar szempontból“ bármily alaku emlék felállitásának, azt bizonyitani sem kell.

Sokkal szebb, nemesebb, a magyar név tiszteletét idegenek előtt is emelő s számos szenvedő hazánkfiának megbecsülhetetlen szolgálatot tevő dolog volna e helyett az: hogy az eddig begyült s ezentul folyton gyarapitandó összegből egy jótékonysági segélyalapitvány képeztetnék oly czélból, hogy évről-évre több szegény néptanitónak lehetővé tétetnék, e gyógyfürdő meglátogatása s használata.

Az alapitvány kezelése nem járna semmi nehézséggel, — mivel a polgármester ur kinyilatkoztatta előttem: miszerint a városi hatóság, mely már idáig is több mint 10 ily alapitványt kezel, a „magyar alapitvány“-t is szivesen elfogadná letéti kezelésbe; arról évenkint számot adna s a kamatokból nyerendő összeget pontosan kiszolgáltatná a kijelölt segélyzendőknek.

Igy kezeltetik a svédek által, az ötvenes években gyüjteni kezdett s ma már tekintélyes alapitvány, melyből vagyontalan honfiak közt 30 frtos segélyösszegek osztatnak ki.

Mi a harminez forintot keveselnők, de 50 frt egy néptanitó segélyezésére elég volna, kivált ha figyelembe vesszük azt, hogy a személy kijelöléssel megbizandó, „Néptanitók központi segélyegylete“, vagy e czélra külön alakitandó bizottság, kieszközölhetné az illető vasutigazgatóságoknál az ingyenes vagy leszállitott áru utazást, — s hogy a polgármester ur szives volt megigérni, miszerint az illetők azonkivül, hogy felmentetnének minden „taksa“ alól, még ingyen orvoslást és fürdést is nyernének.

A tőke gyarapodásának jövője pedig nem lehet kétséges, mert ha a csekély számu svédek, oly szép eredményeket értek el, a Carlsbadot meglátogató 1200—1400 magyar, ki most a legkülönfélébb, idegen jótékony czélokra adakozik, min-

*) Neubauer Károly gyárából Győrött.

denesetre legalább 500 frttal növelné évenkint a „magyar alapitvány“-t.

Számos itten időző hazámfiával közöltem ez eszmét s mindannyi kijelentette, hogy kész örömmel nyitná meg tárczáját tehetsége szerint, ha ily alapitvány léteznék.

A gyüjtések további eszközlésére, melyre nyilvános helyeken kifüggesztett felhivásokban figyelmeztettetnék a magyar közönség, — egy állandó bizottság volna képezhető, melynek tagságát bizonyára nem utasitaná el magától a nehány itten megtelepedett derék magyar orvos, ha erre felkéretnék.

Hogy tehát a már meglevő tőke egy ily „magyar alapitvány“ magvát, alapkövét képezhesse, s hogy az idei fürdői évad még hátralevő részében történhessék valami a további gyüjtések érdekében, — azon kérelmet intézzük Luczenbacher Pál urhoz: sziveskedjék ezen eszmét magáévá tenni, ahhoz a többi érdemes gyüjtő uraknak beleegyezését megnyerni s ismert buzgalmával, a keresztülvitel s a további intézkedések iránt, a szükséges lépéseket megtenni.

Ugy ő, mint az eddigi gyüjtések kezdeményezői s gyarapitói, számos, a haza és a népnevelés szolgálatában elbetegesedett s itt uj erőt nyerő néptanitó áldását fogják biztositani maguknak e terv valósitása által, — s maradandóbb, szebb emléket állitanak abban a magyar névnek s maguknak is, mint bármily ékes „pavillon“ épitése, vagy kőobeliszk felállitása által.

Számos Carlsbadon időző hazánkfia nevében

Hornyay Kálmán.

Amerikai levél.

(Közmüvelődés az Egyesült-Államokban.)

St.-Louis, jul. 14-én.

Ha tul az Oceanon némi érdekkel viseltetnek egy nagy szabad állam fejlődése iránt, talán nem veszik rosz néven, ha régi hazámat uj hazám társadalmi intézményeiről hébe-korba tudósitom. — Szeretem hinni, hogy önöknél is megindult már a közmüvelődés terén azon mozgalom, mely nélkül egy állam boldogsága üres szó marad; s a müveltség lehatott már a nép alsóbb rétegéig is, mely nélkül nincsen valódi szabadság. — E tekintetben az Egyesült-Államok mintául szolgálhatnak. — Mi minden történik itt a népnevelés, a közmüvelődés előmozditására! — S mindennek mozgató rugója — a társulás. A min Európában hónapok szerte tanácskoznak, a mit egyesek vagy a kormányok kezdeményezésére hagynak, hogy végre mégis kivihetetlennek jelentsenek ki, — azt itt rövid hét alatt csodaszerüen megteremti az általános részvét, a társulás. — Csak egyet emelek ki, a közkönyvtárak ügyét.

A mennyire tudom, önöknél nagy, minden tudomány ágát egyaránt felölelő könyvtár alig vagyon Budapest kivételével, s ezekhez is hozzájutni vajmi nehéz. Tényleg csak az egyetemi tanárok s az egyetem tanulói veszik hasznát. De nálunk! Csak egy könyvtári egyesületet akarok felemliteni: a „Young Mens Mercantile Library-t.“ Csak ezen egy intézetnél is tanulmányozni lehet az amerikai szellemet. — Ez egyesület el van terjedve az egész „Egyesült-Államokban“ és tagdijak befizetése által tartatik fenn. — Az egyesület tagjának 5 dollárt (tiz forintot) kell fizetni évenkint tiz év lefolyása alatt; ezen aránylag csekély összeggel egész életére a társulat tagja lesz. — A társulatnak az „Egyesült Államok“ minden valamire való városában van könyvtára, és pedig kitünően felszerelt könyvtára, melyben minden jobb müvet, minden nevezetesebb folyóiratot meg lehet találni. — Bár mily városba utazik, vagy költözik a társulat tagja, mindenütt áll igy szabad rendelkezésére egy teljesen felszerelt könyvtár. Elképzelhetik önök, mily roppant pénzösszegbe kerülhet az ilyen az egész államot magába ölelő társulat felszerelése. — De elképzelhetik azt is, mily nagynak kell lennie a részvétnek, hogy az ily intézvény virágozhassék. — Minden hánytorgatás nélkül mondhatom, — ilyenre csak a — yankeek képesek!

De e kivül hány könyvtára van még minden városnak! — Önöknél mint tudom, az ugynevezett kölcsönkönyvtárak nagyobb részt — regényekből állanak, — tehát tisztán időtöltésre való olvasmányt nyujtanak. — Nálunk nincs könyvtár, mely a tudomány követelmeinek is ne tenne eleget. — Ilyen van itt St.-Louisban is egy; három év alatt lefizetendő 12 dollárral az ember örökös tagja lehet; s nyitva áll számára a tudomány s müvelődés valamennyi érdekes forrása. S a legjobb a dologban az, hogy a csekély ár következtében, a legszegényebb is résztvevője lehet az ilyen könyvtárnak.

Most még nehány szót — az iskolákról. — Levelem kerete nem engedi, hogy az „Egyesült-Államok“ összes iskoláiról beszéljek; pusztán nehány statistikai adatot emlitek fel a san-louisi intézetekről. — Különben e számok ékesebben szólók a phrasisoknak, s jobban kitüntetik a köznevelés állapotát — mint hosszu leirások.

A san-lousi szabad-iskolákba (melyek részben a női polgár-iskoláinkhoz hasonlók) 47,676 tanuló járt a mult tanévben.

A tanodákba különben 56,000 tanuló számára van hely. — A tanárok száma 752 volt. — San-Louisban van 84 nagy iskolaház 630 teremmel. — Az iskolai épületek 2.629,543 dollár értékre rugnak. A tanárok fizetése évenkint 564.478 dollár. — Nemde amerikai számok? S gondolják meg, hogy ennyit a nagy államtestnek csak egy kis része költ müvelődési czélokra, — önként, jó szándékból.

Nincs itt állami ellenőrzés, kormányi kezdeményezés; minden a polgárok szabad elhatározása s akaratából történik. A mint Amerika pusztákból nagy városokat varázsolt, ugy varázsol egy pillanat alatt e városokban confortot, müveltséget, gazdagságot is!

Ha szivesen veendi tisztelt szerkesztő ur! fontosabb eseményekről, általánosb érdekü mozgalmakról ezentulra is tudósitani fogom.

Ottófy Lajos.

Választási mozgalmak.

Nyilatkozatok.

I.

Francensbad, aug. 14.

Az „Egyetértés“ 222. számába, mely e mai napon érkezett hozzám ide Francensbadba, hova 3 havi folytonos betegségem után Budapestről mult julius 25-dikén érkeztem meg, olvastam, hogy Ragályi Gyula habarékpárti lapok 118 szavazatot Hevessy Benedek függetlenségi 372, s igy 254 szavazat többséggel képviselőnek utóbbi megválasztatott. A magam igazolása tekintetében röviden előadom a tényállást. Én ezelőtt egy évvel kijelentettem választókerületemben, hogy a következő országgyülésben nem akarok részt venni. Ugyan ezen nyilatkozatomat ismételtem az országgyülés végével, ezt azon párt végrehajtó bizottságának is bejelentettem, melyhez tartoztam. Ennek daczára minden oldalról kaptam felszólitást a kerületből, melyben morális kötelességemmé teszik mintegy, hogy a képviselőséget válaljam el, magok a függetlenségi párt hivei is. A putnoki kör a „Pesti Napló“-ban nyilt levél alakjába közölte velem jegyzőkönyvi határozatát, mely által tudtomra adja, hogy körülöttem csoportosultak julius hó 21-dikén, Putnokon mint választókerület székhelyén pártszinezet nélkül megtartott nagy kerületi értekezleten, melyben a megválasztott képviselő ur is nem csak részt vett, de Szentiványi Árpád képviselő urnak kezeim közt levő levele tanusága szerint jelöltségem mellett a többi függetlenségi pártbeliekkel együtt melegen fel is szólalt, ennek következtében a kezeim közt levő távirat szerint, helyet idősb Hevessy Bertalan ur (testvére a megválasztott képviselő urnak) mint az értekezlet elnöke küldött nekem Francensbadba — egyhangulag minden párt beleegyezésével kiáltattam ki képviselőjelöltnek. Én már korábban kijelentém, hogy teljességgel nem szándékozom képviselő lenni, de egyutal a pressió folytán kijelentettem azt is, hogy nem érzem magamat erkölcsileg feljogositva, ha közakarattal megválasztanak, a mandatumot visszautasitani, de megválasztásom érdekében semmit sem teszek s nem is tettem, miután reám nézve a képviselőség ez idő szerint nagy áldozattal járt volna. Hogy a kerület bizalmát nem vesztettem el, azt a fentebb elősorolt tények bizonyitják. A választás napján micsoda okok vehették más meggyőződésre a képviselő urat, azt nem tudom, azonban Napoleon is császár lett deczember 2-dikán. Különben a képviselő urat mint becsületes jó hazafit ismerve, nem tartom kezei közt veszélyesnek a mandatumot, mellyel kivánom, hogy a haza boldogságát és felvirágzását mozditsa elő.

Ragályi Gyula.

II.

Városunk I. választókerületének választópolgárai által képviselőjelöltül léptetvén fel, azon tendentiosus feltevésekkel szemben, mik pártállásomra vonatkozólag terjesztetnek, szükséges kijelentenem: hogy teljesen és határozottan a szabadelvü kormánypárt álláspontján állok. — Szabadkán. 1878. aug. 12.

Mamuzsics Ágoston.

III.

Budapest. aug. 16-án.

Nagybányáról aug. 9-én az „Egyetértés“-hez intézett távirat tartalma nem való, és én a távsürgöny névtelen iróját egyszerüen rágalmazónak mondom, ki légből kapott ráfogásaival a müvelt város polgárait boszantja.*)

Rágalom és ráfogás a Budapestről kapott pénz és az azzali vesztegetés. Felhasználták ezen élczet a szavazás alatt választóim megzavarására, midőn a pusztán — egyik versió szerint más uton — kapott összeget 6000 frtban fejezték ki.

Rágalom a hivatalból rendelt törvényszünet, és a hivatalos pressió. Hogyan magyaráztam én a hivatalnok állását szemben a választásokkal legközelebbről is, arról tanuságot tesz a „Nagybánya és Vidéke“ 33-ik számában megjelent egy czikk alá irt két hivatalnok.

Ráfogás, hogy a városok szavazatának többsége Bartók Lajosra esett, hisz kezeimben levő szavazási jegyzőkönyv szerint reá 253 reám 272 szavazat esett, tehát 13-mal reám több.

Hogy több ezer nép ellenem zajosan demonstrált arról nincs tudomásom, hallottam azonban annyit, hogy W—n választómnak — ki zászlómat kitüzte — valami utczagyerekek ablakait betörték.

Az egész táviratból igaz csak annyi, hogy a liberális pártiak az u. n. pénzverde udvarán gyültek össze, de nem igaz, hogy elzárattak, mert a három kapu nyitva volt, oda jöttek, onnan mentek, többet megnevezhetek az ellenfél részéről is, a kik ott megfordultak. Ezen udvar egyébiránt azelőtt is gyülhelye volt a Deák-pártbelieknek.

Stoll Károly.

IV.

A „Pesti Napló“ 197-ik számában egy eredeti miskolczi sürgöny igy szól: „Szirma-Bessenyőn a mérsékelt ellenzék jelöltje Kun Béla 656 szavazatot nyert Bárczay függetlenségi 732 szavazata ellen. Nagy volt a kormánypressió, a főispán személyesen korteskedett a szélsőbal mellett. Kötelességemnek tartom, mint nevezett kerület választási elnöke nyilvánitani, hogy sürgönyző csak ugy gondolomra rosz akaratulag inditá utnak sürgönyét, mert Kun Béla jelölt nem 656, de 657 szavazatot, Bárczay Miklós jelölt pedig nem 732, de 788 szavazatot nyertek a beadott 1445-ből, és igy sürgönyző ur a valódi 131 többséget 76 ra devalválni volt szives. Ugy látszik be nem várva a szavazatok kihirdetését, mint pártja legtöbbje, jó eleve elillant, keresvén méltó haragjának kiöntésére, a főispán személyében — czéltáblát, mire nézve bátor vagyok hozzá pár kérdést intézni. Ezelőtt három évvel a kormánypressiója buktatta-e mog Kun Béla és Giczei Samu jelölt urakat és juttatá diadalra a függetlenségi-pártot? A főispánnak talán büne, hogy a sz.-bessenyei kerület, — sógorát, ki az övétől egészen ellenkező politikai elveket vall, választá képviselőül? Avagy talán az a pressió, hogy a közigazgatási közeg egy pár Kun-párti vesztegetőt, kik átsanditottak az elkülönzött függetlenségiek közé vesztegetni, megmentett és nem engedett érdemlett jutalmukhoz jutni, avagy hogy a szavazó bódéban revolverrel megjelent Kun-párti kortest az elnökség szavazata beadása után, rendre merte utasitani. Biztos lehet sürgönyző ur, hogy a szirma-bessenyei kerületben nem jutand a mérsékelt jelöltje azon grádicshoz, mely a hivatalok előcsarnokába vezet, és bár minden főispán ugy gyakorolná a pressiót mint a borsodmegyei, kit a szirma-bessenyei kerület, mint több izbeni képviselőjét nagyon jól ismer, szeret és tisztel.

Ha sürgönyző ur óhajtja, szivesen szolgálok a mérsékelt szabadelvü-párt ellen, a választás folyama alatt beadott panaszok hosszu sorával. Eljárásunk lovagiasságát illetőleg pedig sziveskedjék tisztelendő Matyasovszky Kálmán és Veinberger Soma urakhoz Szirma-Bessenyőn, mint a Kun-párt bizalmi férfiaihoz fordulni.

Vagy ne sürgönyözzünk, vagy maradjunk a valónál.

Sajó-Szentpéter, 1878. aug. 16.

Ifj. Lossonczy Károly,
a nevezett választásnak elnöke.

Felhivás a Nagybányán f hó 10-én kelt és az „Egyetértés“ 223-ik számában megjelent levél irójához:

A „muszkavezető“ elnevezés helytelenül alkalmaztatván reám, ki épen ellenkezőleg a muszka invasio ellen elrendelt népfelkelés vezérévé választattam Felsőbányán, és e miatt felsőbányai bányafőnöki hivatalomat vesztve várfogságra jutottam, kérem a rágalmas elnevezés visszavonását

A levél többi tartalmára nem reflectálok most, hisz a mind ujabb és ujabb alaptalan támadások ugyis kényszeritik a liberalis pártot beható szigoru vizsgálatot kérni, melynek alapján kiderülend: az ellentáborbeliek mit követtek el Felsőfernezelyen, Szaszaron? stb. stb.

Budapest. augusztus 17-én 1878.

Stoll Károly.

Kérelem az „Egyetértés“ szerkesztőségéhez. Pestmegye dunavecsei választókerületében a f. hó 11-én megejtett képviselőválasztás alkalmával kisebbségben maradt habarékpárt valamint eddig, még most is mindig ugy tünteti fel Horánszky Nándor volt jelöltjét — különösen Dömsödön és Szalkszentmártonban — mint a függetlenségi 48-as párt egyik vezértagját és martyrt, a ki ellen a szabadelvü-pártban müködött intelligentia épen azért lépett oly határozottan sikra, mert Kossuth embere.

Ezen a habarékok részéről még mindig fentartott hazugságteljes kortesfogásnak meg van azon rosz oldala, hogy némely 48-as párthiveink a visszavonult igazi 48-as, s jövőben biztos győzelemmel sikra szállandó férfiak szavának sem hisz és Horánszkyt tartja azon messiásnak, mely eljövendő lesz Kossuth elveit diadalra emelni.

Hogy tehát folyton izgalomban és tévutban lévő polgártársaink ezen kortesfogásnak továbbra is áldozatjai ne legyenek, tisztelettel kérjük a szerkesztőséget, sziveskedjék tekintélyénél fogva ezen balhitet eloszlatni, s ezen felhivásunkra őszintén nyilatkozni, hogy vajjon Horánszky Nándor ur a függetlenségi 48-as párt tagja-e, az volt-e a mult országgyülésen vagy nem? Több 48-as párti választó Dömsödön. Szt.-Mártonban és D.-Vecsén.

*

A fentebbi felhivásra válaszunk az, hogy Horánszky Nándor ur sohasem tartozott a függetlenségi 48-as párthoz s nem tartozik ahhoz most sem. Igen csodáljuk, hogy ottani elvtársaink között akadt olyan, ki ezen kortesfogásnak hitelt adott. Szerk.

UJDONSÁGOK.

— A király születésnapját a főváros a szokott ünnepélyességgel ülte meg. Kora reggel 5 órakor 21 ágyu dördült el a gellérthegyi citadella fokáról, katonai zenekarok járták be az utczákat. A kikötő árboczaira, a hajóárboczokon az összes diszlobogókat felvonták, az állami, városi s megyei középületeken nemzeti zászlók lengenek, az idegen hatalmak ügyviselői is kitüzték a zászlót hivatalos helyiségük fölött. Kevéssel 7 óra előtt kivonult az összes helyőrség a vérmezőre. A csapatok a fegyvernemek szerint három arczvonalba álltak fel. Az első dispositiókat Fröhlich altábornagy, hadosztályparancsnok adta ki. Kivonultak: a Parma-, Kussevits-, Este- és Coronini gyalogezredek Budapesten levő csapatrészei, egy század utász, fél zászlóalj honvéd, egy század lovas honvéd, egy huszár-ezred kerete s tiz üteg ágyu. A vérmezőt az alaguti utczától a városmajorig vagy 10000 főnyi néző közönség lepte el. A katonai ünnepélynek sok kiváncsia akadt a Krisztinavárosi bástyákon is, hol egy üteg ágyu állt s a diszlövéseket végezte. — Pontban 8 órakor megérkezett almás szürke paripáján Edelsheim-Gyulay báró orsz. főhadparancsnok, a tábornoki kar s száznál több főtiszt kiséretében. A zenekarok a néphymnust játszották s a főhadparancsnok s kisérete elléptettek az arczvonalak előtt. Azután leszálltak a paripákról s a tér közepére mentek, hol tábori oltársátor s két imasátor volt felállitva. A miseáldozatot Fuchsberger Ignácz helyőrségi plébános végezte teljes egyházi segédlettel. A mise alatt a Coronini-ezred zenekara egy Haydn-féle egyházi éneket játszott. Az evangelium, ur felmutatás és áldozás alkalmával a gyalogság zászlóaljankint sortüzet adott, melyet a várban s a Gellérthegyen levő ütegek bömbölése visszhangoztatott. — Mise után a plebános a csapatokat a szentséggel megáldotta, mire a főhadparancsnok s kisérete a paripákra ült, a csapatok pedig parancsszóra félszázadonkint oszlopokba alakultak s elléptettek a főhadparancsnok előtt. — Ugyanakkor a budavári helyőrségi templomban Ráth József apát pontificált fényes egyházi segédlettel. — A Te Deumon és a nagy misén a városi és megyei hatóságok képviselői, az idegen hatalmak konsulai s számos notabilitás volt jelen; ott láttuk Tisza miniszterelnököt, Pauler, Trefort, Szende minisztereket, Mailáth György országbirót, s másokat. A szentélynél a koronaőrök álltak két felől. Az istentisztelet után a belügyminiszternél Ráth főpolgármester egy polgári küldöttség élén tisztelgett, kérve őt, hogy a főváros szerencsekivánatait a trón zsámolyához juttatni sziveskedjék, — ezt a belügyminiszter készséggel megigérte. Ma délben a polgári hatóságok főtisztviselő Tisza miniszterelnökhöz lakomára voltak hivatalosok. Az első toaszt alkalmával a várfokról ismét huszonegy ágyulövés dördült. A tábornoki kar Edelsheim-Gyulay báró vendége volt, a törzs- és főtisztek pedig a tiszti casinóba gyültek össze lakomára. A legénység ebédjéhez fejenkint egy-egy meszszely bort kapott.

*) Mondanunk sem kell, hogy tisztelt tudósitóinknak föntartjuk a tért észrevételei megtételére. Szerk.

— Személyi hir. Mint a „Bud. Corr.“ értesül, Tisza miniszterelnök és Szende honvédelmi miniszter egy igen fontos minisztertanácshoz Bécsbe utaznak.

— Népgyülés Hatvanban. Hatvanból vesszük a következő tudósitást aug. 16-áról: Mint távirati uton már jeleztük, itt a tegnapra kitüzött „Népgyülés“ megtartatott, melyre városunk értelmes, hazafias polgársága — minden politikai pártkülönbség nélkül — igen nagyszámban jelent meg. — A népgyülést Bokross László ur nyitotta meg, leikes szavakban előadván, hogy Bosznia és Herczegovina okkupálása egész országunk népének közérzületével ellenkezvén, mély sajnálkozását fejezi ki a felett, hogy a magyar nemzet vére, pénze ily hóditási vállalatokra használtatik fel; előadta továbbá, hogy a miniszterium csupán egy általa fixirozott politikai irányt követve a keleti kérdés jelen pházisában ő felségét királyunkat — a különben népeivel, de legfőképen hü magyar népével együttérző jóságos fejedelmet — egyáltalában fel nem világositotta a felől, hogy Bosznia és Herczegovina okkupálására kiadott magas parancsa ezuttal magyar alattvalói legnagyobb részének meggyőződésével nem találkozott. Mivégből azon ajánlatát teszi, hogy részben fejezze ki a „Népgyülés“ sajnálkozását és ezt irásban a legközelebb összeülendő országgyülés elé terjeszsze. — Erre idb. Gáhy József, helybeli ügyvéd röviden, de a nép érzületéhez találóan sikerült szavakban szintén helyeselvén előtte szólónak ajánlatát: a „Népgyülés“ egyhangulag határozatilag kimondotta: „miszerint Bosznia és Herczegovina occupálását nem helyesli és a törvény korlátai között mindent el fog követni arra nézve, hogy az országgyülés elé terjesztendő petitiókkal oda hasson, hogy Bosznia és Herczegovinának a birodalomhoz leendő csatolása végett népünk vére és pénze igénybe ne vétessék.“ S ezen határozatának végrehajtásával egy kisebb bizottságot bizván meg, meg: választatott elnökül: Duza Antal, jegyzőül Fürich Dénes, Bokross László és id. Gáhy József bizottsági tagok, egyszersmind határoztatott, hogy a népgyülés ezen eredménye mennél nagyobb kiterjedésben közöltessék.

— De Gerando Antonia urnő a párisi felső tanitási mód szerint, nyilvános előadásokat nyit, magyar nyelven, azon szülék gyermekei számára, kik intézetbe nem akarják leányaikat küldeni és mégis átlátták a nyilvános tanulás tagadhatlan előnyeit. Az előadások délelőtt és délután fognak két-két óráig tartani, még pedig ugy, hogy négy éven át, minden szükséges irodalmi, erkölcsi és természeti tudományokkal alaposan meg fognak a leánykák ismerkedhetni. Ez idén 10—12 éves leánykák fognak felvétetni (olyanok kik irni, olvasni és számvetni tudnak) és egy pár kitünő tanár segitségével, magyar nyelvben, magyar történetben, ó-kor történetében, földiratban, természetrajzban, természettanban, erkölcstanban, számtanban, mértanban, énekben s a franczia nyelvben fognak oktatást nyerni. Testgyakorlat is lesz. Az előadások szeptember 20-án kezdődnek, a beiratások pedig szept. 5-kétől 15-ig vétetnek fel. Aldunasor 32. Tandij 3 forint egy hóra. Nagyon igyekező és jól nevelt szegény leánykák tandij nélkül is felvétetnek.

— Szentesről irják nekünk: Az egyetem szentesi hallgatói „Társaskör“-t alakitván, az alaptőke növelésére f. hó 14-én müked velői előadással egybekötött tánczmulatságot rendeztek. Mindkettő várakozáson felül sikerült. — A zsufolt szinkörben „Angyal Bandi“-t játszották, melyben Temesváry Piroska, Aradi Esztike, Kováts Viktoria és főleg Sarkady Ilka kisasszonyok tüntek ki, a férfi-szereplők közül meg Vutsák Sándor, Lázár Emil, Hódy János és Piti Imre urak. A játék oly ügyesen és az egész előadás oly kerekdeden, egybevágón folyt, hogy ismeretlen ember bizvást jó szinészeknek qualificálta volna e dillettansokat. A bál 10 órakor kezdődött, s benne ugy lábra kapott a jó kedv, hogy a felkelő nap még együtt találta csaknem az egész társaságot. A női koszorúnak ím egynehány virágszála: a fentemlitett négy kisasszony, Jurenák, Szilágyi, Vutsák s Sulcz nővérek, König Paula, Weinmann Luiza, Sántha Emma, Borsos Sz. Elvira, Polgár kisasszonyok stb. Mindannyian egy kellemes est és éj emlékét vitték haza és őrzik azt bizonyára még sokáig.

— A budapesti gőzmalmok hivatalnokai által a mozgósitott hadtartalékosok szükségben szenvedő családjai javára aug. 24-én, a Klemens-féle helyiségekben rendezendő tánczmulatság iránt a közönség részéről a legnagyobb érdekeltség mutatkozik s több magas állásu egyéniség is megigérte megjelenését. — A meghivó jegyek már szétküldettek, s ha valaki, ki ily jegyre igényt tart, tévedésből netalán mellőztetett volna, sziveskedjék a választmány jegyzőjéhez (Wottitz Husztáv ur, Viktória malom) fordulni.

— Korytniczán eddig megfordult az idén 875 vendég.

— A „magyarországi központi Frőbel-nőegylet“ a fővárosi hatóság engedélyével f. évi augusztus hó 22-én (kedvezőtlen idő esetén augusztus hó 27-én) délutáni 4 órakor az erzsébettéri sétányon két katonai zenekar közremüködése mellett séta-hangversenyt rendez, melynek tiszta jövedelme az egylet öt gyermekkertje javára fog forditattni. Belépti dij csak 30, gyermekek után pedig csak 10 krral állapittatott meg. Az erzsébettéri kioszk bérlője a rendes napi-árak megtartását igérte.

— A vatikánbeli svajczi gárda vezére, Sonnenberg beadta leköszönését. Azt hiszik, hogy az alatta álló gárda nem sokára példáját fogja követni. Ez oda látszik mutatni, hogy a péter-fillér jövedelem nem igen nagy. Erre azt mondhatni, mit Francziaországban sokszor mondanak: „Pas d'argent, pas de Suisses“ (magyarul annyi mint: se pénz se posztó.“

— Az izr. árvaleányházban a király születés napja ma délelőtt ünnepeltetett. A csinosan diszitett iskolateremben az intézet növendékei 9 órakor gyültek össze, a hol is nemsokára reá az intézeti elnöknő több nő kiséretében jelentek meg. Az ünnepély a Kölcsey-hymnus eléneklésével vette kezdetét; ezután Schütz főtanitó tartott egy az ünnepélyhez alkalmazott magyar szónoklatot, melyet midőn egy imával a királyra befejezé, az intézet növendékei a néphymnust elénekelték, az ünnepély véget ért.

— Az egyetemes tanitógyülés szervező bizottságának e hó 18-án tartott ülésén bejelentetett, hogy a budai fogaskerekü vasut igazgatósága az egyet. gyülés tajainak mérsékelt áru menetjegyet biztosit. A vigadó épület termei, a gyülés tartam alatt megtekintés végett nyitva lesznek. A 23-ára tervezett közös ebéd a Hungáriában lesz, egy teriték ára 1 frt 50 kr. A gyülésre jövő tanitókat a vasutaknál egy küldöttség fogadja. A tanitók az igazoló jegy felmutatása mellett az állatkertbe fél ár mellett mehetnek be. A ráczfürdő tulajdonosa féláru fürdőjegyeket bocsát a tanitók rendelkezésére. Az Eötvös-alap javára a mult évről fennmaradt Eötvös naptárból s a mult egyetemes gyülés naplójából készletben levő példányok mérsékelt áron fognak a gyülés tagjai közt elárusittatni. A pénztárak jelentése szerint eddig 411 tag vette ki igazoló-jegyét. A budapesti Kalauz 600 példányban fog kinyomatni s a tagok között szétozztatni. Gondoskodott a bizottság, hogy mérsékelt ár mellett, nős tanitók számára 10 hónapos szoba vétessék fel közel a gyülés helyiségéhez.

— Nagy örömestét ült szombaton — irják nekünk — a zugligeti nyaralókban lakó közönség. Az ifjuság várva várta ezen estét, s ime végtére megérkezett. Sokakat a táncz iránti szenvedély még a svábhegyről is lecsalt, noha nem a legkellemesebb mulatságok egyike kifáradt tagokkal ismét felkapaszkodni. A tánczvigalom azonban — meg kell hagyni, hogy ez az ideik közt páratlanul áll. Ott láttuk szépeink között Miskolcziné, Fürstné, Weiszné, Vasváriné és Guttentagné asszonyokat, továbbá: Bergel Regina és Bergel Fanni, Tedesko, Meitner, Földiák, Sachs Lina, Müller, Lóri, Spiller, Szőllősi, Beliágh, Pfeiffer és Brachfeld kisasszonyokat.

— Az egyetemes tanitógyülés szervező bizottsága permanens üléseket tart ezentul a czukor-utczai népiskolában. Tudakozódások, szállás ajánlások, az egyetemes gyülésen szétosztandó nyomtatványok, magán előadások tartása, taneszközök bemutatása stb. ügyében ide kell fordulni. Tagsági jegyek 2 frtjával ugyanitt kaphatók; ily jegyek nélkül az országházba, hol a gyülések tartatnak, senki sem léphet be, azonban tagsági jegyet bármely felnőtt egyén válthat magának. A fővárosi tagok ingyen szinházi jegyekre nem számithatnak, de a tagok részére nyujtott más kedvezményekben (állatkert, képzőmüvészeti tárlat stb. megtekintése, fürdők, lóvonatu vasuti jegyek stb. kedvezményi áron használása) ők is részesülnek. Részletes programmot az egyetemes tanitógyülés tartama alatt naponkint megjelenő s a tagok közt az országházban reggel 8—9 óra közti ingyen szétosztandó értesö közül s ezenkivül lapunkban fel lesz sorolva.

— Hajduszoboszlón, mint nekünk irják, nagy megütközést keltett az alsó-szabolcsi takarékpénztár, Irocsányi Imre gyógyszerész eljárása, ki az elhunyt Baldácsi iránti gyász kifejezésére szánt lobogót nem engedte házára kitüzetni. Baldácsi t. i. egyike volt a takarékpénztár létrehozóinak s a lobogó kitüzését a választmány határozta el, ugy de az intézet Irocsányi urtól bérli a pénztári helyiséget, a mely fölé a gyászlobogót tehát tüzni kellett volna, s ezt a háziur — nem engedte. (Jellemzi Irocsányi müveltségét.)

— Galgen-humor. Hödl kivégeztetéséről sok érdekes részlet volt már közölve lapunkban, de egyik közlemény sem adta elő az eseményt és előzményeit olyan aprólékossággal, mint egy bécsi napilap legujabb értesülése, a mely lapnak Berlinből irják a levelet, melyből kivesszük még a következő részleteket: 16-án reggel 6 órakor ment végbe Hödel kivégeztetése. Mikor előtte való napon a halálos itéletet és azt jóváhagyó legfelsőbb iratot felolvasták előtte, jókedvvel azt mondta rá: Bravó, bravó! — Erre megmondták neki, hogy ehetik és ihatik még a kivégzésig, ha akar, s a mit akar, mire Hödl igy szólt: „Na, akkor egyet dohányzom.“ Ennek folytán hoztak neki szivart, rá is gyujtott rögtön. Este felé eljövén hozzá a lelkész, Hödl mosolyogva a szeme közé fujta a szivar bodros füstjét s azt mondta, nem győz meg, szentség se kell neki, majd csak anélkül megy fel az égbe.“ Hogy a kocsiba szálltakor a communet éltette, az ismeretes. Mikor a kivégzés szinhelyén ismét felolvasták neki az itéletet, megint azt mondta rá: „Bravo.“ A hohér parancsára, hogy vesse le a felső ruháját, rögtön engedelmeskedett, de hogy a kabát kissé nehezen ment, akkor szakgatták le róla a hóhérsegédek. A hóhér egy csapással választotta el Hödl fejét testétől. A bárdra aranybetükkel e szám van ütve: 1878.

— A fővárosi tanács megengedte, hogy Mock József az Erzsébettérni sétányon az 1879. évi május 14. kezdve az egész nyári idény alatt reggeli 4 órától 9 óráig kecskesavót árulhasson oly feltétellel, hogy a savó használata tekintetében s főorvos utasitásainak mindenben feltétlenül engedelmeskedni tartozik, valamint a hely kijelölése tekintetében a sétányra felügyelő bizottmány utasitásainak.

— A fővárosi iparos és kereskedői körök panaszai s egyes hatósági közegek, mint a ker. elöljáróságok jelentései szerint Budapesten a hazalás, jól lehet általában tiltva van és csak egyes vidékek lakosaira és bizonyos ipar- s áru czikkekre nézve létezik e tekintetben kivétel, — még is korlátlanul és pedig ugy jogositottak, mint nem jogositottak által, s ugy bel, mint külföldi tiltott és nem tiltott árukkal, ugy iparczikkekkel, mint akár bel és külföldi sajtó termékekkel s a legkülőfélébb ugy megengedett, mint meg nem engedett alakban üzetik, — tekintve hogy ezen állapotnak oka a házalás gyakorlására s ellenőrzésére nézve fennálló törvények, rendeletek és jogérvényes határozatok végsóhajtásának hiányában, nevezetesen azon körülményben rejlik, hogy a ker. elöljáróságok a házalókkal szemben teljesen passiv magatartást követnek: — mindezeknél fogva a főv. tanács által utasitattak az összes ker. elöljáróságok, hogy a házalási jogositványok feltételének és korlátainak és a házalás után törvényileg kivetett adólefizetéseinek ellenőrzését, s általában a házalási üzlet gyakorlása körül tapasztalt visszaéléseket az e tekintetben hozott miniszteri rendelet §§-ai értelmében, megszüntetni elmulaszthatlan kötelességünknek ismerjék.

— Rendőri hirek. A külváczi-uton egy veszett eb szaladt s miután üldözőbe vették, befutott a külváczi-uton 475. számu házba, hol Münich Pál korcsmáros agyonlőtte. Ezen eb 15 más ebet, 8 macskát és 1 pulykát mart meg, melyek mind hatósági intézkedésre azonnal kiirtattak. Az, hogy embert is megmart volna, eddig nem tudatik. A fővárosi rendőrséghez mily kérelem járult egy Sch. Ede nevü egyén — kinek lak Tolnamegyének egy kis falujában van — mutat egy levél, melyben a nevezett ur értesitettni k magát, ha egy óriásnő Budapesten látható les hogy gyermekeivel felrándulhasson s őket a h tömeg látásában gyönyörködtethesse.

— Tüz. A budai lóvasuttársulat orszá szertárában ma délután 1 és fél órakor — eddig ismeretlen okból — tüz ütött ki, mely nagy mennyiségben felhalmozott anyagszerkész nagy mértékben elhamvasztotta. A fővárosi tüzőrség erélyes müködésének köszönhető, hogy tüzvész nagyobb dimensiókat nem öltött. Négy kor az égés el volt fojtva, és csupán néhány bere a tüzőrségnek maradt a helyszinén, a netal szükséges intézkedések megtételére. A kár, halljuk, nehány ezer forintra rug.

— Kopni Mátyás csavargó, tegnap 6 órakor letartóztatott, mert gyanusnak tünt hogy birtokában egy fekete bőr utitáska volt. Kopni a táska iránt magát igazolni nem valószinü, hogy azt szállitás végett neki utas ber adta, Kopni pedig a táskával elszökött. táska a főkapitányságnál van letéve.

— Csasznik Herman 7 éves fiu teg délután a Damjanich utcza szegletén állitólag vigyázatlansága miatt a városligetből jövő 66. lovonatu vaskocsi által elgázoltatott, jobb lábsz egészen összezuzatott, bal lábáról pedig a hus horzsoltatott. A szerencsétlen gyermek előbb szü 3 dob u. 20. sz. a. lakására, onnét pedig még a Rókuskórházba szállittatott.

— Eisler Mór IX. ker. malom utcza 2 sz. a. lakó szalagkereskedő boltjába mult éjjel nyitva hagyott ablakon keresztül ismeretlen tett behágott s 120 méter bélés szövetet, 40 mé törülközőnek való vásznat s egy kabátot ellopott.

— Strobach Antal kőmüves, ki a bud pesti gőzmalomban dolgozott, mult szerdán este géphajtó kerékbe bonyolódott, mely a hust m két lábáról letépte, s ezen állapotban vitetett budai irgalmasok kórházba, hol is mult pénteken nagy fájdalmak közt meghalt. Még eddig nin kideritve, hogy a baleset mi módon következett mert jelentés a rendőrségnél arról csak most t tént, s a kellő vizsgálat azonnal folyamatba tétetett.

Népnevelés.

A gymnasiumi uj tanterv.

Ha majd valaki Trefort közoktatásügyi m nisztersége történetét meg fogja irni, azt bátr az „uj tantervek“ korának nevezheti. A gymn siumok s reáliskolák archivumában egész özö van azon rendeleteknek, melyek tanügyünkre „jó idők hajnalát“ hivatvák deriteni. A dologban cs egy a bökkenő, miről természetesen a rendelet nem tehetnek semmit, s ez azon körülmény: hogy a legjobb tanterv holt betü marad, még tanárai nagy része a szorosan vett szakképzettségen kiv a paedagogiai képzettség magasb niveauján ne áll. Addig a legminutiosusabb meghagyások módszertani értekezletek, osztály tanári értekezl tek, havi értekezletek, évnegyedi értekezletek m kénti megtartására nézve — csak a papirt f gyasztják, de gyakorlati hasznuk, képző hatás nem lesz. Csak a belátóbbak epéjét kavarják.

Mindazáltal a felülről jövő rendeleteknek meglehet a maguk üdvös hatasa. — Ha a paed gogiai kezelés módját jobbá nem tehetik, a re szer hiányain mégis segithetnek. — Ily lépése m a közoktatásügyi miniszteriumnak a gymnasi tanterv reformja.

Hogy a gymnasiumok eddigi rendszere ro bebizonyitásra nem szorul. Methodus nélküli h mozása egyrészt a nyelveknek, másrészt az ala természettudományi oktatásnak teljes hiánya, i a mai gymnasiumok főhibája.

A tanuló kitünően tehette le az érettség classikus ismeretei mégis szánalomra méltók hettek, történeti tudománya egynehány száraz ta köny mindinkább homályosuló kivonata mara természettudományi jártassága a kevésnél keves volt. E hiányokon akar az 1780-ban életbe lé tanterv segiteni. Nem fekszik még egészében elő tünk, ép azért róla most még itéletet nem mondhatunk. Csak a jövő évre szóló néhány meneti intézkedést akarjuk ismertetni.

Ezek között első helyet a német nyelv ta tását érdeklő foglalja el. Eddig a tanuló az el osztályban a „mensa“ ejtegetésén kivül tanulta magyar nyelvtant, a német nyelvtant, minek ere ménye azután az lett, hogy a sok nyelvtan tan lása közben elvesztette azt, mit semmi nyelvtan világon nem pótol: a helyes nyelvérzék E tekintetben határozottan javulásra vezető lépé mutat az uj intézkedés, mely a német nyelvet cs a harmadik osztályban veszi fel a tantárgyak s rába. A megelőző két év alatt ügyes kezelés gyermeken a magyar nyelvre nézve sokat lend het, úgy hogy a következő években a nyelvérz megmérgezésétől, a germanisálástól nincs mit t tanunk.

Az intézkedések másik pontja, melyet k emelni akarunk, a philosophia ügye. A rende megszünteti a VI. osztályban a philosophia tani sát: s az összes bölcsészeti oktatását a VIII. os tályban két órára szoritja. Ez — hitünk szerint — fél uton megálló intézkedés. Élni kev meghalni sok. Talán nincsen ága a középtanod oktatásnak, mely a követelményektől annyira elm radna, mint a philosophiai; — ép az nem tartanók anomaliának, nálunk, phil sophiai tudásunk jelen állapotában — a bölcsész tet a tantárgyak sorából egészen kitörölni. Me ha csak tankönyveink sorát is át futjuk, Klam riktól kezdve lefelé — igen, igen kevés kivétell — az első tekintetre elmondhatjuk, hogy a mit az nyujtanak, az nem középtanodába való eledel. — Egyátalán nem is egészséges gyomornak való el del. Az izetlenség és magyartalanság, pedantism és felületesség, az idegen majmolás és saját öná lótlanságnak épületes vegyüléke. Ha most elgo doljuk, hogy hány tanár kénytelen philosophi tőkéjének elenyésző csekélysége miatt tankönyv vakon követni, a philosophiai szalma csépléséről orszá szerte elég élénk képzetünk támadhat. Elmondhatju hogy a phil. oktatásra nézve elsőben nem a tanulókna hanem a tanároknak van szükségük tankönyvr Még ez meg nem születik, legjobb volna a philo sophiának még a VIII-ik osztályban is békét hagyn A jelen viszonyok között a VIII. osztály többnyi csak a professor tudákosságának lesz roszul válas tott lerakó helyévé. — A philosophiai ok tatásban e helyett a történet s a nye vek tanárának kellene osztozkodnio A történész a felsőbb osztályokban nagyon kön nyen az egyéni lélek s a népek szellemének ps chologiai rugóira is kiterjeszkedhetik; a nyelvek t nára pedig illő olvasmányon a gondolkodás log kai menetét legjobban megmutathatja. — Enny előképzés a philosophiára a középtanodának elé A tanuló többet nyert, mint ha a Barbara, Celare stb. következtetéseit kis ujjában birja. A tankön vekben annyi „tapintattal“ s annyi „tudomány felhalmozott philosophiát a tanitvány humanistik képzettségének minden veszélyeztetése nélkül ign rálhatja. A VIII-ik osztályban két órában megm radó philosophia csak olyan darvinféle szerve rudimentum, — mely csak a régi idők jele, — melynek ma már semmi életrevaló befolyása nin

Az uj rendszer alkotóinak bátorsággal kellene birnia, a gymnasiumot e scholastikus maradványtól is megtisztitani. Az ebből eredő hiányt a nyelvek s a történet szellemesebb s okszerübb kezelése bőven kárpótolná. — A philosophia az egyetem tudománya; a tanulókat réá nem a ormális logika, sem a Fichtek, Hegelek, Herbartoknak az iskola falain belől való izetlen felemlitése késziti elő, — hanem egyedül a konkrét tudományok okszerü kezelése. — Azért még egyszer azt mondjuk, k á r a z é r t a k é t ó r á é r t !

Nem volna-e helyesebb az időt a mathematika számára foglalni? Mert megdöbbenve látjuk, hogy az e l e m z ő mértan gymnasiumunkból kiszorul: — egy oly disciplina, mely e logikai képzés tekintetéből legalább is van a tanulóra oly befolyással, mint a formalis logika. — A mathematikai gondolkozás, ha el is üt a philosophiaitól, — még is legalkalmasabb a tanulót az elvonás, az abstraktió menetével megismertetni. — Megmutatja előtte, hogy állhat az egyes tárgyak helyett a szám, a szám helyett a betü, — a térmenynyiségek viszonyát, hogy fejezi ki az egyemlet stb. — Az elemző mértan az elvonásnak egyik meglepő, s az eleven eszü fiukat érdeklő esete. — S z e m l é l e t i l e g a legmagasb fokon állitja eléjök a gondolkozásnak egyik fontos tényezőjét. — Az elemző mértan elhagyásával a mennyiségtani oktatást minden kellő ok nélkül — tetőzetéről fosztjuk meg, és a mennyiségtanon belül érvényesülő gondolkodást épen egyik kifejlettebb pontján a fiatalság számára gyümölcsözővé nem tesszük. — Ha választani kell, a philosophiai két órából adjuk inkább a mennyiségtannak, az eredmény mindenesetre kielégitőbb lesz. — Most midőn a németek a mathematikai oktatásnak szélesb alapokra fektetéséről beszélnek, — most az egyszer kövessük mi is tanácsukat, kik már annyi szükségtelent vettünk át, s nem mindig tapintatosan vettünk át tőlök. — Hogy különben nem „pro domo nostra" beszéltünk, legjobban bizonyitja az, hogy hébe-korba mi is philosophiával — bár nem rendszeres tankönyvirással — foglalkozunk. —i.

TÁVIRATOK.

Az occupatió.

Zágráb, aug. 18. (Az „E g y e t é r t é s" távirata.) **Ma érkezett meg a horvátországi honvédséget mozgósitó rendelet. Sok helyen ingerültség nagy, hogy fajrokonaik elleni harczba viszik.**

Eszék, aug. 18. (Az „Egyetértés" távirata.) Alsó- és Közép-Bácskából érkezett fuvarosok vidékünket csaknem ellepték. Mintegy 4—5 ezer kocsi van megrendelve. Fuvarosok átlag 2 frt 30 krt kapnak napjára. Zugolódnak a kormány önkényszerü eljárása ellen, hogy a legnagyobb munkaidőben kénytelenek gazdaságukat oda hagyva fuvarozást teljesiteni.

Bécs, aug. 18. Egy távirat a 13. hadtest parancsnokától, Filippovics táborszernagytól a tojnicka-cupriai táborból aug. 16-áról, feladatott Zepcén augusztus 18-án: A mai támadás a felkelők san-belalovaczi megerődített állásaikra tökéletes győzelemmé alakult. Mig a bal oldal-oszlop reggeli 6 órakor a Hanu-Ordón, a fő hadoszlop pedig az országuton indult, a jobb szárnyoszlop az Ortije és Zakorina-hegyen ment át és e szerint a felkelőket oldalról és hátulról támadta meg, és ezeknek minden sátorát, egy zászlót és sok kocsit lőkészlettel hatalmába keritette. A csatázás már a Han-Ovcilukánál kezdődött és a nehezen járható hegyi utakon csak lassan haladhatott előre és foglalhatott tért. Az eldöntés a jobb oldaloszlop által délben történt, a felkelők tömegesen futottak többnyire a magaslatokon át Kisoka felé, más részük pedig Kiseljak felé; ágyuikat, fájdalom már elébb vonszolták el, csak lassan üldöztettek, de még most is az előőrsök kiállitásánál a felkelők egyes csapataival lövések váltattak. A jobb és főhadoszlop Fosnicka-Cupria mellett táborozik, a szárnyoszlop Kualjevác-Brodonál, hogy Visokát tartsa szemmel, a merre Tegethoff altbnagy Zenicából a Bosza jobb partjára Kakany-nát rendeltetett, kinek egy jelentés szerint, tegnapi napról (15ről) este azon szándéka volt, hogy még ma menjen Mokronogéba, holnap pedig Visoka felé. Veszteségeinkről még eddig semmi bizonyosat nem jelenthetni, de ezek semmi esetre sem nagyok. A 20-ik hadosztályról érkező jelentés szerint a doboj-nadoi táborból a tegnapi nap (17-ke) csendesen folyt le. Szapáry gróf altábornagy állását a Bosza jobb partján még mindig tartják és az ellenség vele szemközt áll. A 16-ki ütközetnél a felkelők heves támadásuknál hegyi ágyukat is alkalmaztak. Miután beérkezett tudósitásokból bebizonyult, hogy a livnoi török őrizet erősitve pótcsapatok által, melyeket nekik a felkelők küldöttek, Travnik felé mozdulatot tett, hogy a hetedik hadosztály összeköttetéseit fenyegesse, ennélfogva Livno ellen áltámadás határoztatott el és Csikós vezérőrnagy alatt meg is tétetett. Ezen alkalommal Lyubernél Livno elött harczra került a dolog, melynél a dalmát honvéd vadászzászlóalj Mitrovisz őrnagy vezetése alatt jó magatartása által kitüntette magát és az ellenségnek tetemes veszteségeket okozott. Livnonak ezen fenyegetése a felkelőket arra határozta, hogy 3000 gyaloggal, 300 lovassal és 8 hegyiágyuval visszatérjenek Livnóba és tervelt vállalkozásukkal hagyjanak fel; igy tehát a tüntetés czélja tökéletesen el lett érve. Az illető honvéd vadász-zászlóalj 10 halottat és 5 sebesültet vesztett. Az ütközet után egy török csapat az ötödik ezred 6-dik zászlóaljából, mely 56 emberből és egy hadnagyból állott, a fegyvert letette.

Zágráb, aug. 18. Ő felsége a császár születés napja ünneplésére a főtemplomban isteni tisztelетet tartatott. A bibornok érsek misézett. — A bán, az ország katonai főparancsnoka, a katonai és polgári hatóságok a katonai szemlén jelen voltak.

KÖZGAZDASÁG.

Az indigó ügy.

Az „E g y e t é r t é s" t. s z e r k e s z t ő s é g é n e k!

Az „i n d i g ó t e r m e s z t é s é r e" vonatkozó és a „H o n" f. évi augusztus 6-án 191-ik számában foglalt, az ügy állásától némileg eltérő közleményre, az érdeklettek kimeritőbb tájékozása tekintetéből, hivatva érzem magamat válaszolni.

Az indigó haszonnali termelése alapját képező azon kérdést, hogy a számos válfaju indigós növények közül, éghajlati viszonyaink között, melyikben lenne elérhető a legtöbb nyerstermés, s indigotin tartalom? A nem rég elhunyt K a t o n a Dienes, kegyesrendi bölcsészeti tudor hazánkfia, a különféle indigós növényeknek több mint félszázados honositási, és nemesitési kisérletei között, a hazánkban vadon is termő „f e s t ő c s ü l l e n g," (isatis tinctoria) folytonos fokozatos nemesitése eredményével fejtette meg. Melynek termelése s feldolgozására honfitársait még az irodalom terén is buzditani igyekezett, melylyel ezen iparág történetében, nagybecsü emléket hagyott hazájának.

Az egyenlitőétől eltérő éghajlati viszonyaink e növényre ható különböző természete folytán, miután ezen növény nagyobb mennyiségü fehérnye, enyv és gyanta-nemeket tartván magában, az egyenlitők alattiak, és saját feldolgozási eljárása szerint azonban, a külföldivel versenyezhető tiszta indigót előállitani nevezett hazánkfiának nem sikerülvén, ezen kérdés megfejtését reánk, e téren fáradozó utódaira hagyta.

Mérsékelten nedves jó minőségü egy hold iszaptalajról, ezen évelő növény első évében kisebb, másodikában több, átlagosan 22,500 kilo nyers termése minden háromszáz kilója után egy, összesen 75 kilot nyert indigóm, hivatalos vegy elemzési, és gyakorlati vizsgálatok utján, viszonyitva a tiszta indigótinhoz 50% lin telüli tartalma és élénk szine miatt szakavatottak a külföldivel versenyezhetőnek találván, a helyes feldolgozás kérdését megoldottnak tekintették.

A párisi világtárlaton kiállitott indigóm minősége, az ez iránybani világkereskedelmet kezökben tartó gyakorlati angolok figyelmét magára vonván, Domilieer et Comp. valamint Remiei londoni czégek, azon felhivást intézték hozzám, hogy ha az indigó termelésre eszközlendő egyedárusági szabadalmat reájuk ruházni kész lennék, azt értékbe venni hajlandók.

Mely körülménynek a földmivelési miniszteriumba tett előterjesztésemmel az angolokhoz intézendő válaszomban, azon nézetemet véltem kifejezni; miszerint: ha a nevezett czégek hajlandók Magyarországon pénzerejökkel gyárakat létrehozni, azon esetre kivánatokhoz képest, e téreni ösmereteimet felajánlom, — az egyedárusági szabadalomnak olyszerü eladása azonban, melylyel hazánk még a termelés mérlegéből is kizárassék, hazafias érzületemet nem vezérli, — mely előterjesztésem helyeseltetvén, a földmivelési miniszterium az ügy előmozditása tekintetéből, Domilieer et comp. angol czéget akként értesitette, hogy ha a fennebbiek szerint Magyarországon gyárakat létre hozni hajlandók, a magy. kormány részéről lehető támogatásban fognak részesittetni, mire nézve azonban még eddig válasz nem érkezett. — Melyek szerint a közleményben emlitett vételösszegről még szó nem volt.

Mindannak ellenére azonban, hogy a különböző talajokoni termés mennyisége becsértéke felől, indigotin tartalmának megvizsgálása után juthatnánk biztos adatokhoz, ez érdekbeni beutazásra kilátásom nincs, mert: azon csekély alap, mely a földmivelési miniszterium rendelkezése alatt áll, oly csekélység, hogy abból ily czélok előmozditására mi sem telhet — s igy a különböző talaju vidékeken termett csülleng indigotin tartalma mennyisége kérdésében, az iszap és korhany talajok kivételével, még tovább is biztos adatok nélkül maradunk.

Ez ideig a Ferencz csatorna mentében, hol a vett jelentések szerint a csülleng termés meglepő fejlődést tanusitott, egyetlen hely hová kiküldetésem jelezve van, foganatositása azonban meghatározva máig sincs, s ha bár ez iránybani szolgálatomat teljesiteni alkalmam lehet is, az ott mintegy 200 □ méter körüli kisérletre eszközlött csekély területü ültetvény eredményeinek mennyiségi és minőségi megvizsgálását, nem a közleményben tévesen felfogott jövedelem vételének, hanem a jövőben kiterjesztendő termelés jövedelme alapját képező adatok megszerzésére czélzottnak kérem értelmezni.

A közleményben Goldberger ó-budai kárton gyáros ur érintésbe hozott nézeteinek leirásához, azon kiegészitő felvilágositást kell még előterjesztenem, miszerint:

Nevezett szakösmerő gyáros ur, a földmüvelési miniszteriumhoz megvizsgáltatás végett beterjesztett indigó készitményem, gyakorlati megvizsgálására lévén a nevezett miniszterium által felhiva, indigó készitményemnek, a külföldivel versenyezhető minőségét fölösmervén, hazafias jó indulattal, azon óhajtásának adott kifejezést, hogy miután az indigó fogyasztás hazánkban oly jelentékeny, hogy csak az ő saját gyárában felhasznált indigóért, több mint 400,000 frtot küld évenként külföldre, az ebbeli behozatalok, melyek számos milliókra rugnak, hazánkra sulyosan nyomasztó lévén — ezen iparág életre emelkedése a nemzeti vagyonosodást fontos előmenetelbe részesitené, — befolyásával tehát oda kiván törekedni, hogy ezen iparnak, vagy egyes tekintélyes hazafiak, vagy társulat utján életet ébresszen.

Végre az indigó termelés kiterjeszkedéséről és jövedelméről közöltekre, hogy az ügy iránt érdekeltek annak nehézségeiről is kielégitő ösmerettel birjanak — válaszolom, hogy:

A fennebb leirtak szerint igaz ugyan, hogy egy jó minőségü iszap vagy korhany mérsékelten nedves fekete földről nyerhető 75 kilo után, még ha a lehető legolcsóbb 6 frt árral számittatnék és 450 frt értéket lehet bevenni, de a nagy mennyiségü nyers levelek feldolgozása, kiterjedt helyiséget, felszerelvényeket, s tetemes kézi munkát igénylő nehézségei miatt, házi kezelés mellett, egy catasterhold föld termésénél többet, feldolgozni nem lehet.

Példa erre a keletindiai termelés, hol ezen iparág az ugynevezett családi házi iparban van kifejlődve, hol több mint 3.000,000 szegény munkás család foglalkozik, saját vagy bérföldeken indigó termeléssel, de nincs reá példa, hogy egy család habár 4—5 munkás tagokból áll is, a nagyobb mérvü kézi erő alkalmazása miatt többet, mint egy catasterhold termését feldolgozni képes volna.

Egy müszakilag berendezett gyárba azonban, hol a nagymérvü nyerstermésnek a helyiség, s felszerelvények megfelelőleg rendezvék, hol a lassu s kevés eredményü kézi erőket, gépek gyors munkaképességével pótolják, nem csak több holdakra menő nagyobb területek termését lehet feldolgozni, hanem tisztább és értékesebb indigó előállitását is lehet elérni, noha az ilyszerü felállitása, több ezer frt befektetést venne is igénybe, de a vállalatot annál nagyobb haszonnal jutalmazná.

Hogy hazánkban az indigó ipar népszokásaiba is átültetni lehessen, és ez által kedvező éghajlatunk s földünk termő ereje ebben is hasznosittassék, ezen iparág életbeléptetése czéljából, mielőbb egy példánygyár felállitása adna ez ügynek életébredést.

Mely gyár nagyobb mennyiségü nyerstermény feldolgozásával életrevalóságát beigazolván, hozná meg azon időt, midőn annak haszonnal járó eredményéről a hazai közönség meggyőződvén, ezen iparágnak számos vállalatokbani felkarolását és általános élterjedését eredményezné.

Miáltal ezen iparág életet nyerne, nehány év alatt bekövetkeznék azon idő, midőn eddigi termelésünk, nemcsak szükségletünket fedezné, hanem kiviteli jövedelmével, a hazának tetemes összeget is biztositana.

P a t a k i I s t v á n.

Üzleti heti szemle.

Budapest, aug. 16.

Mezőgazdáinknak csak a most lefolyt hétben az esőzéstől ment napok tették lehetségessé gabonanemüiket födél alá juttatni, és az időjárás további eshetőségeitől megóvni. A mennyire áttekinthető, a nagy esőzések a termésre káros behatással voltak, és a kazalokba összehordott gabonanemüek nagy részét megrontotta. Buza, rozs és árpa, melyeknek vetési állapota, az esőzési idő bekövetkezte előtt, mennyiségre nézve kitünő eredményt helyeztek kilátásba, mennyiségre nagyon szenvedtek, többnyire halvány szinben, zab meglehetős feketés szinben kerülnek a vásárra. Az aratás mennyiségi eredményére nézve sem Magyarország sem külföldről hiteles közlemények ninesenek, a melyek, mint már emlitettük, csak is a budapesti gabnavásáron hivatalosan tudomásra fognak hozatni. — Buza az időjárás által annyira szenvedett, hogy ennek eredménye általában rosz, középszerünek mondható; — az eredmény jobbnak nevezhető, a rozs, árpa és zabnál, ezeknél legalább mennyiség tekintetében az eredmény jónak mondható. Külföldről, Francziaország jelenti, hogy ott az idei aratás a mult évi eredményt tulhaladja, különösen a buza minőségében az eredmény kielégitő volt. Angolországból is az aratási jelentések kedvezők, és az idei eredményt a tavalihoz képest a buzánál körülbelől 8 millió hektoliter többletre számitanák. Árpára nézve, mely az utóbbi években Magyarországból nagy mennyiségben kivétetett, a gabona kivitelnek egy nagy faktorát képezi, tekintetbe veendő — külföldről csak megközelitő jelentések érkeztek. Az angol árpamezők, melyek meglehetős rosz állapotban voltak, utóbbi időkben rendkivül javultak. Az árpa-eredményről Francziaországból kevés kedvező jelentések érkeztek. Németország éjszaki része, mely Magyarországból nagy mennyiségü árpát kivitetni szokott, az árpa az esőzések miatt minőségére nézve nagyon szenvedett.

Az üzleti forgalomra nézve a lefolyt hét kevés alkalmat nyujtott egy kedvezőbb irányzatnak megerősitésére, és a háboru fejleménye Boszniában, elvesz minden reményt a béke helyreállitására, és akadályoz bennünket élénk kereskedelmi viszonyainkat a Dunafejedelemségekkel ismét kapcsolatba hozni. A lefolyt hétben a forgalmat meglehetős megszoritottnak jelezhetjük, miután a termelők a jelenlegi háborus viszonyok miatt, terményeik eladásával tartózkodnak, és ezekből csak keveset hoznak a vásárra.

A gabona a lefolyt héten erős irányzatot vett, mely azonban a kedvező időjárás miatt ellankadott, a gyenge behozatal következtében az árak csak rozs, árpa és a zabnál voltak erősek, ellenben buza, tengeri és repcze eltérő árakat nyertek.

Buza jó ajánlatok és a malmok fentartó magatartása mellett a mult heti árakat fen nem tarthatták, mi miatt a finomabb fajta 15 kr. a közép fajta 15—20 kr. árcsökkenést szenvdett Hibás minőségü vevőre nem talál. A heti forgalomnál, melyben 60000 mmázsa adatott el, az árak következőkép jegyeztettek.

Bánsági 77—80 hectoliterként 9.15 - 9.95, tiszavidéki 77—81 9.30—10.20. pestvidéki 77—81 9.25—10.05,

Határidőrei vitelnél az árak eltérők. Szeptember és október havi szállitások 9 frt 2 és fél krtól 9 frt 7 és fél krig. — **Rozs** szilárd, kis részletekben 5 frt 90 krtól 6 frt 10 krig adatott. **Árpa** gyenge szállitás miatt szilárd, takarmányi árpa 5 frt 50 krtól 6 frtig, — égetni való árpa 6 frt 25 krtól 7 frtig, — serfőzdei árpa 7 frt 25 krtól 8 frtig adatott. **Tengeri**, kedvező terményállási jelentések folytán, csekély forgalomnál az ár 15—20 krral csökkent. Bánsági tengeri ára 5 frt 60 krtól 5 frt 75 krig, — másnemü 5 frt 50 krtól 5 frt 60 krig, — 1879. május—juniusban szállitandó tengeri 5 frt 30 krtól 5 frt 35 krig. **Zab** szilárd irányzatnál 10 krral emelkedett. — áru készlet szerint 5 frt 70 krtól 6 frtig. Szeptember és Októberben szállittandó 5 frt 75-től 5 frt 80 krig.

Repcze lanyha és eltérő, káposzta repcze, kész áru $13^1/_8$—$13^2/_8$ frtig. Augusztus és szeptemberi szállitás $13^4/_8$—$13^5/_8$ frtig. Bánáti repcze kész áru 13—$13^1/_8$ frtig. Julius augusztus havi szállitás $13^2/_8$—$13^3/_8$ frtig. **Repczeolaj** lanyha, finomitott 40—40.50, — őszi kétszer finomitott 38—39 frtig. **Lenmagolaj**, lanyha ára 38.75—40.50 krig **Olajpogácsa** lanyha, repczéből egyszer préselt 6—6 frt 50 krig

Szesz. E héten is visszament, és miután a kilátások az idei eredményre tengeri és krumpliknál változatlanul a legjobbak, az árak mindinkább csökkennek. Az ár ma 30 frttal jegyeztetik 10.000 liter után. Hosszu idő után valahára oda jutottunk, bogy ezen czikkel Csehország és Bécscsel az osztrák fogyasztási tartományokkal versenyezhetünk, mig itt azon különöset jegyezhetjük, hogy Csehország és Bécs, Arad és Temesvárott árukat keresnek.

Gyapju-üzlet. (Bauman Tódor czég jelentése.) A holnap kezdődő gyapjuvásárra eddig jelentkezett vevők — közbevetőleg mondva nem igen nagy számu — ugy látszik nagyon visszatartók. Eladatott körülbelül 1100 mm. Ezen mennyiségből legnagyobb része mindennemü szövet- és fehér kétnyiretü gyapjura esik, holott kártolyt, valamint goromba gyapjuk eddig forgalomba nem jöttek.

Az eladott mennyiség kővetkező tételekből áll és pedig:

500	mm	középfinom szövet-gyapju	105—108-ig
100	„	középszerü „	87— 93-ig
200	„	hibanélküli bácskai egynyiretü gyapju , ...	72— 73-ig
180	„	homokos egynyiretü gyapju	64— 65-ig
90	„	feh. hegyi kétnyir. gyapju	93— 94-ig

56 kilóként.

Lisztüzlet. Miután a buza kivitel miatt nagyobb keresések voltak, a lisztnél az árak szilárdabbak lettek. Az árák a következők: buzaliszt 0 sz. 22.90, 1. sz. 22.30, 2. sz. 21.50, 3. sz. 20.90, 4. sz. 19.90, 5. sz. 18.30, 6. sz. 16.40, 7. sz. 14.40, 8. sz. 12.10, $8^1/_2$ sz. 9.80, 9. sz. 4.40, 10. 3.40, korpa finom 4.20, közép 3.20, 100 klgként zsákkal együtt, franco hajó vagy vasut.

Hüvelyes vetemények. A szükséglet a fogyasztásra a lefolyt hétben is igen csekély volt. Egyes czikkeknél a bevásárlás uj áruknál már megkezdött, még is jó ideig fog tartani, mig telepek lesznek.

Bab. A forgalom csekély áru 10.25—10.50 frt, — fehér nagy szemü 8.75—9 frt.

Borsó. A forgalom csekély ára 12—13 frt belföldi hámozott 17 frt. külföldi 23 frt.

Lencse. Uj áruk a vidékről kevés részletben hozattak, ára 10 frt, — általánosságban minőségre nézve nem szép.

Köles. Viteli kedv ezen czikknél nem mutatkozik, uj áruk bevárásáig elhanyagolt, ára 5—6 forint.

Köleskása. alábbszált, ára $10^1/_2$—11 frt a kereslet csekély.

Lenmag. Csekély üzlet, ára 14—$14^1/_2$ frt.

Mohar. Kevés eladás, ára $5^1/_2$—$5^3/_4$ frt.

Kendermag. Kerestetik és alig kapható ára 16—16 $^1/_2$ frt.

Mák. Beérkezett uj áruk vevőkre találtak kész áru 23—25 frt szürke 22 frt.

Disznózsir. Vevők vannak, de kevés eladó, a hét folyamán az ár lassanként emelkedett 56 frtra hordó nélkül, hordóval 59 frt.

Szalonna. A kereslet nagy, fehér tábla szalonna ára 55 frt, füstölt szalonna ára 60 frt.

Szilva. A Boszniában kiütött háboru miatt lanyha ára 38—39 boszniai áruk.

Szilva iz. Csendes, uj áru 18—20 frt.

Gubacs. Lanyha, magyar uj prima $21^1/_2$—$22^1/_2$ frt 100 kilókint, burok nélkül.

Borkő, (természeti) szilárd fehér első rendü 68—70 frtig fehér másodrendü 53—56 frtig, vörös 62—63 frtig hordó nélkül.

Méz. Csendes, sárga csurgatott 34—$34^1/_2$ forintig, fehér 40.50—42 ftig.

V i a s z k. Szilárd, rozsnyói 144—150 frtig, bánáti 152—160 frtig, 100 kilogrammként.

Gyarmat áruk. (W e r t h e i m és F r a n k l c z é g j e l e n t é s e.) A gyárak ritkábban előforduló kibocsátása következtében a c z u k o r-á r a k métermázsánként fél forinttal ujolag emelkedtek. K á v é k az utóbbi hollandiai auctió következtében általánosan véve 3 forinttal drágultak. Hamburgból áremelkedés jelentetik, melynélfogva a következő napokban ujabb drágulás lesz jelenthető. R i z s mostan sem változott. F ü s z e r e k jelentéktelenül változtak, sátrányt kivéve, mely czikk kilogrammként 4 frttal emelkedett. I d e i d é l i g y ü m ö l c s ö k már jövő héten érkeznek, árai mérsékelten fognak megállapodni.

Czukor elsőrendü finomitott, 50 finom, 49 közép $48^1/_2$. K á v é Jamaica 180—185, C u b a 172—178, C e y l o n 160—175. G y ö n g y f i n o m 180, k ö z é p f i n o m 165, L a g u a e r a 140—150. R i z s 120—136, B o r s 67, S z e g f ü b o r s 82, G y ö m b é r 54, f a h é j 105, s á f r á n y klgként 58 frt, minden egyéb métermként vámozva.

Kézmüárak Ezen üzletben a forgalom ezen hó kezdetével élénkebb kezdett lenni. A vevők jelentkezése valamivel nagyobb és e hét folytán ezen üzletágban különös élénkségre fejlődhetik, mert a vásár látogatók egy része már beérkezett. A hét végével kezdődő vásárra a nagykereskedők a szükséges intézkedéseket megtették, most itt oly nagy áruraktárakat lehet látni, mint a jó üzletmenetekidejében, és mindenütt kedvező vásár eredményre számolnak, A forgalom a kiskereskedőknél jelenleg azonban ezen fölfogást egyátalán nem igazolja, mégis az idei nem kedvezőtlen aratás eredményei jó őszi üzletforgalmat helyeznek kilátásba, a mi most aug. havában elváratik. Mint rendesen a vásár kezdete előtt, a fizetések bevételei nem voltak kielégitők.

Sertésüzlet. (A z I. m a g y a r s e r t é s h i z l a l ó é s e l ő l e g e z ő r é s z v é n y t á r s a s á g j e l e n t é s e.) A mennyiben a lefolyt héten a szállitások a külföldre, nem mutattak kedvező eredményt, és a kivitel ezen héten ismét csekély számra (alig 300 darab) leszállittatott, a vételkedv mégis élénkebb volt. A szállitások, melyek fele részben hizlaló-marhából állottak, a szükségletet nem fedezték, a hiány tehát a maradványokból volt fedezendő, és kilogrammonként 2—3 krral jobban lett fizetve.

A j e g y z e t t á r a k k ö v e t k e z ő k: magyar 280 kilogramm, nehéz faj 52—54 kr, — nehéz szerbiai 200 kilogrammos 53—55 kr. nehéz faj olaj 250 kilogrammos $53^1/_2$ kr, tiszta sulylyal. — A t e n g e r i á r a 1876-iki minőség szerint 5 frt 80—5 frt 70 kr, — árpa 5 frt 90 kr. métermázsánként készpénzben. A sertések létszáma: aug. 9-én maradt 56,570 darab; felhajtatott alvidékről 2930 db hizott és 3300 db hizlalni való. Szerbiából 400 db, összesen 6630 darab.

E l h a j t a t o t t felvidékre 630 db. Bécsbe 3270 db. Prágába 350 db. Bodenbachba 150 db. Rutteken át 150 db. Győrbe 500 db. Budapesti fogyasztás 1750 db. Összesen 56,450 db. Marad állagban 56,400 db., melyből 11,470 darab a részvény-szállásokon fekszik.

Bécsi vásár 13/8. Üzlet élénkebb, árak emelemelkedők, a felhajtott 2556 darabból, nehéz 46—48 frton, középsulyu 44—45, orosz-lengyel 36—45 frton 100 kilógrammként elő sulylyal adattak el.

Berlini és drezdai vásár. Augusztus 8-áról a jelentések lanyhák, magyar nehéz sertés után kérdés nem igen volt.

Vidéki-piaczok.

Kemenesalja, aug. 16. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Sulyosan nehezedik reánk az isten sujtó keze. Kétségbeejtő időjárásunk van. — Más aratáskor naponkint voltak záporaink és tartós esőink, de akkor még avval vigasztaltuk magunkat, hogy a mennyi kárt tesz felől, annyi hasznot hoz más felől, a mennyiben a sok eső által a kapásnövények bő termésére volt kilátásunk; máskülönben meg arra számitottunk, hogy a rosz után majd jó következik, s igy majd legalább szép idõnk lesz termésünk behordására és elmunkálására. — Azonban mennyire csalódtunk! Most is naponként oly záporesők vannak, hogy gyakran minden viz alatt áll, igy természetesen a gabona behordása és elmunkálása akadálvozva van, künn meg minden kicsirádzik. — Káposzta, krumpli és répa rothadásnak indul, s a mi a földben meg marad, sem lesz a télen eltartható, mert el fog rothadni. — Kukoricza sem fog bő termést adni, a mennyiben egész termő ereje szárba megy, mely két embernyi magasságu, de eső kevés és hitvány van rajt. Szőlőnket is valami betegség lepi, a bogyókon valami fekete pontok mindig nagyobbakká lesznek, mig az egész megfeketül és elszárad, nálunk ugy mondják „megvakotásul." A kereskedelem pang: sem gabonának, sem gyapjunak nincs ára, csupán a szarvasmarhát lehet jói eladni. S. L,

Mezőtur, aug. 16. (Gabna-árak.) Buza 8.40—9.60, árpa 5. -, zab 5.30—7.20, renpcze 13.—, kukoricza 5.30.

Arad, aug. 16. Szeszüzlet. Nagyban készáru 30 frt hordó nélkül. Részletben 30 frt 50 kr, 31 frt hordó nélkül, 33 frt- 33 frt 50 kr hordóstól pr 100 liter.

Kolozsvár, aug. 15. (Gabna-piacz.) Tiszta-buza 6.18, rozs 3.58, zab 2.28.

Szász-Régen, aug. 14. (Gabnapiacz.) Tiszta buza 5.75, elegybuza 5, rozs 3.50, török buza 5.25, hectoliterenként.

Gyula-Fehérvár, aug. 15. (Piaczi árak.) Tiszta buza 9, elegybuza 8, rozs 6.75, törökbuza 6, zab 3.16, hectoliterenként.

Nagy-Enyed, aug. 14. (Gabnaárak.) Buza 8.—, rozs 4.50, török buza 6.60. elegyebuza 6.50, zab 3.— hectoliterenként.

Szamosujvár, aug. 15. (Piaczi árak.) Tiszta buza 8.40, rozs 6.30, török buza 7.50, zab 2.90, hectolitereeként.

Szolnok, aug. 16. (Az „E g y e t é r t é s" tudósitása.) A cséplés a napokban már mindenfelé megkezdődtek. Az utolsó napokban több izben eset s ez nagy kárára volt a mezőn levő gabonának; daczára ennek azonban, az aratási eredmény kielégitőnek mondható. Egy hold 19—20 keresztet, s keresztje 30—39 klgr. erest adott a buzánál. A minőség kielégitő: sulya 79—80 klgr. Dohány és tengeri, nem különben a szőlő is jól áll,

Veszprém, aug. 16. (Az „E g y e t é r t é s" tudósitása.) A hosszas esőzés folytán a betakaritással hátra maradtunk. Buza termés jó, bár üszögös, rozs közép. árpa szinte. A zab nagyon megsárgult. A szőlő és kukoricza gazdag termést igér.

Erzsébetváros, aug. 15. (Gabnaárak.) Tiszta buza 8.50, rozs 5.50, elegybuza 7.—, török buza 6.60. zab 3.25, hectoliterenként.

Sopron, aug. 16. (Piaczi-árak.) Buza 8—9.70, rozs 6.20—7.—, árpa 6.20—7.90, zab 6—6.20, száz kilogrammonként.

Temesvár, aug. 17. (Gabna-piacz.) Buza 7—8.90, rozs (idei) 5—5.20, árpa (idei) 5.20—5.25, zab (idei) 4.50—4.70, (ó) 5.40—5.50, tengeri (idei) 3.90—4.—, (ó) 5.20—5.30, repeze 12.25—12.50. (Szeszüzlet) Nyers hordó nélkül 27—28, finomitott 32—33.

Nagy-Kanizsa, aug. 16. (Az „E g y e t é r t é s" tudósitása.) Az esőzés akadályul szolgált a termés hazaszállitásánál; most azonban már részben megkezdődött a cséplés, melynek eredménye következő: Buza 14—16, rozs 12—14, árpa 18—19, zab 21—23 mérőt adott holdanként.

Galantha, aug. 16. (Az „E g y e t é r t é s" tudósitása.) Meglehetős termésünk lesz, daczára annak, hogy s tavaszi hónapokban a köd által fejlesztett rozsda némi ártalmára volt vetéseinknek. B u z a 12—16 keresztet, r o z s 10—12 keresztet, á r p a 10 — 15 keresztet adott holdanként. Zabból 10 keresztet lehet remélni. K u k o r i c z a jól áll.

Napirend augusztus 19-én.

Naptár. Hétfő. Kath.: Lajos ph. Protest.: Szebold. Görögorosz: 7. Domáczz. Napkél 5 óra 2 perczkor. Nyugszik 7 óra 4 perczkor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Thaly-párt értekezletet tart este $7^1/_2$ órakor.
Királyi-párt éetekezletet tart d. u. 6 órakor,
Orsz. gabnakiállitás megnyitása d. e. 8 órakor.
Orsz. tan-egylet ülést tart d. e. 10 órakor.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 4 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától, d. u. 1 óráig
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig
Állatkert nyitva egész nap.

Hajóforgalom augusztus 17-én.

A főváros Duna balpartján következő vizi járművek kötöttek ki: Liptay János m. h. 40 mm. gyümölcsesel Tátfaluból. Heim Brodatius m. h. 5 mm. zab és 15 mm. kenyérrel Sz.-Ujfaluból. Stefanovics Mihály m. h. 75 mm. repeze és 1100 mm. buzával Sz.-Ujfaluból. Khim János m. h. 404 met. tüzifával Verőczéről. Szalay István m. h. 60 mm. gyümölsscsel Monostorról. Schön Samu m. h. 1580 mm. szerszámfával Bajáról. Győry Lidia m. h. 480 met. tüzifával Marótról. Neuschlos Károly 10 talpja 200 mm. deszkával Komáromból. Luczenbacher Pál m. h. 340 met. tüzifával Verőczéről. Heraz Herman m. h. 1259 mm. buzával Adonyból. Vallenfeld Károly m. h. 80 met. Visegrádról. Luczenbacher Pál m. h. 3200 mm. kőszénnel Tátról. Vallenfeld Károly m. h. 80 met. falkővel Visegrádról.

Kivonat a hivatalos lap augusztus 18-ik számából.

Árverések a fővárosban. Berger Mátyás 1440 frtra b. pesti részen levő ingatl. szept 25.

Árverések a vidéken. Balazsi János 1323 frtra b. ingatl. szept. 28. Magyaróson. Holof István 2480 frtra b. ingatl. szept. 9. Csatán. Tébi Mihály 2017 frtra b. ingatl. aug. 30. Nagyvárad. Malovits Mihály 1865 frtra b. ingatl. szept. 16. A.-Lendván. Hencz József 1835 frtra b. ingatl. szept. 27. Kolozsvár. Nikolin Jovanné 3574 frtra b. ingatl. szept. 19. Kisbecskerek. Báró Radosevits Tivadar 250,000 frtra b. ingatl. okt. 21. Neuzinán. Schneider Ádám 3074 frtra b. ingatl. aug. 23. Szakálházán. Koleszár András 1600 frtra b. ingatl. szept. 23. Havacsán. Boda János 2500 frtra b. ingatl, szept. 12. Debreczen. Körösy Károly 4382 frtra aug. 29. H.-K.-Kovácsi. Szücs József 1216 frtrr b. ingatl. aug. 27. Lenard-Daróez. Iszakov Jakab 2905 frtra b. ingatl. szept. 25. Dinyés. Öllös Gáborné 1150 frtra b. ingatl. Lak. Kiss József aug. 26. Albis. Kaboz Farkas 1791 frtra b. ingatl. szept. 9. Ér-Mindszenten. Sztojanovits 9409 frtra b. ingatl. szept. 14. Fehértemplom. Zocz Melentin 2134 frtra b. ingatl. aug. 31. Papmező. Vörös Eszter 1657 frtra b. ingatl. szept. 20. Apácza-Szakállos. Sinka Pál 1341 frtra b. ingatl. szept. 11. Csatán. Miklenits József 1200 frtra b. ingatl. szept. 9. Horvát-Gurabon. Deutsch Dávid 8434 frtra b. ingatl. aug. 20. Lugoson.

Csődhirdetmény. Reichberg Lőrincz kolozsvári kereskedő ellen, bej. nov. 13. id. tömegg. dr. Weisz József.

Csődmegszüntetés. Paul Lipót debreczeni gyufagyáros ellen.

Pályázatok. A kir. József müegyetemnél tanársegédi áll., a kassai pénzügyigszgatóságnál II-od oszt. titkári áll., a nyárad-szeredai kir. jbiróságnál albirói áll., a kassai kir. ügyészségnél alügyészi állomásra.

Csávolszky Lajos
felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Nyilt-tér.

A választás alkalmára

zászlókat

és egyéb jelvényeket

a legolcsóbban és legizletesebben késziti **Neumann Ignácz czimfestő Budapest, váczi körut 61. szám (a sugárut sarkán.)**

N y i l a t k o z a t.

Olyan ember, a ki más férfiakat, különösen nálánál idősebbeket, — az ő saját kartársait, ismételve és nyilvános helyen megsérti, s ezen több rendbeli sértéseket sem visszavonni nem akarja, sem mint férfi férfi ellenében elégtételt adni nem mer, illetőleg sérteni igen, de elégtételt adni képtelen, az oly ember nem méltó a tisztességes emberek társaságára.

Ilyen ember dr. Szelényi Károly ügyvéd Budapesten.

Ha egy ember más férfit megsért, akkor vagy huzza vissza a sértő kifejezéseket, vagy ha erre sincs erkölcsi bátorsága, akkor ilyes esetben mint a jelenlegi, nyiltan merészelem dr. Szelényi Károly urat azon emberek cathegoriájában sorozni, a kikkel való együttlét és összeköttetés bárkinek is személyes tisztességére és előnyére nem válik.

Bátor vagyok ezuttal — érdem és becsületes munkában megőszült egyénekből alakitott becsületbiróság következő és egyhangu véleményét nyilvánosság elé hozni:

„Valóságos szerencsének tartjuk, hogy egy oly elbizakodott, kötekedő, — másnak becsületében, vagyonában mindenkor ártani kész egyén, mint dr. Szelényi Károly, Baloghy Ádám urba kötött bele, ez által sok más tisztességes ember egyéni és családi nyugalma meg fog oltalmaztatni, kötekedő és a mellett bátortalan embernek, olyan ellenfél kell, mint dr. Baloghy Ádám. Budapest, 1878. aug. 17-én,

Dr. Baloghy Ádám,
ügyvéd.
Budapest, ujvilág-utcza 16

Budapesti szinlapok.

NEMZETI SZINHÁZ.

Hétfő, augusztus 19-én.

Egy játszma piquet.
Vigjáték 1 felvon.

HÁROM GYERTYATARTÓ.
Vigjáték 1 felvonásban.

Őszi napsugár.
Vigjáték 1 felv.
Kezdete 8-adfél órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

A KORNEVILLI HARANGOK.
Operette 4 felvonásban. — Személyek:

Hanri	Solymosi	Zsermen	Sziklai E
Gáspár	Együd	Szerpolett	Szigligetiné
Biró	Tihanyi	Zsuka	Polányi Ilona
Jegyző	V. Kovács	Jutka	Erdei Berta
Fuinár	Bakonyi	Nani	Bisontai A
Gernisó	Kápolnai	Kata	Halmai K.

Kezdete 8-adfél órakor.

HIRDETÉSEK.

1864-es igérvények

Huzása szeptember 2-án.

Főnyeremény 200.000 forint

4 frt 25 kr és bélyeg.

Előlégek állampapirokra és sorsjegyekre

Nyitrai és társa,

Budapesten, váczi-utcza 27. szám alatt.

Gischler F.-féle

cs. kir. szabadalmazott

katona tan-intézet

(Pensionat.)

Bécs, Stefansplatz, Jasomirgottgasse 8.

a tanfolyam megnyitása f. évi september 1-én.

a) Hadapród tanfolyam oly polgári és katonai egyének részére, kik 1879 évben a hadapród vizsgát letenni óhajtják. Legrövidebb ut a tisztségre!!! 200 katonatiszt által jól előkészitve!! Vagyontalanabbaknak, kik jó iskolai bizonyitványnyal rendelkeznek, a tandij leszállittathatik.

b) Nappali és esti tanfolyam oly egyének számára, kik mint egyéves önkénytesek óhajtanak szolgálni, de éretségi bizonyitványnyal nem bírnak. Programmok ingyen

U. J. Az ép most bevégzett hadapród vizsgáknál, az összes ez intézetbeli hallgatók, kivétel nélkül, vizsgáikat a legjobb eredménynyel tették le.

Olcsóbb mint bárhol!

WERTHEIMER MÁRKUS

Budapest,

IV. ker., ország-ut, a Károly-kaszárnya épületében,

jó hirnevében álló a főváros egyik legnagyobb czipő-áru ráktárában

az „arany csizmahoz"

kaphatók nagyban és kicsinyben:

Nők számára.

Regatta-czipő legfinomabb eberlasztingból vagy bőrből	frt 3 — kr
Lakk-Regatta vagy spaglival, legfinomabb faj, igen csinos diszitéssel	4 frt — kr.
Legfinomabb eberlaszting komodezipők magas sarok s kitünő szép csokorral	2 frt — kr.
Bőr-czugos topánok, 6" magas szárral, legfinomabb zergebőrből és erős dupla talppal	4 frt — kr.
Legfinomabb eberlaszting czugos topán 6" magas szárral, lakorral vagy nélküle	3 frt 80 kr.
Eberlaszting czugos topán, 6" magas szárral, lakkorral és erős dupla talppal	4 frt — kr

Urak számára.

Chagrain v. zergebőrezipő lakorral és erős dup. talpl.	4 frt 80 kr
Legfinomabb borju vikszos czugos topán, erős dup. talpl.	5 frt — kr
Regatta v. féltopán, czuggal vagy füzővel, lakorral	4 frt 50 kr
Legfinomabb külföldi keztyűbőr	5 frt 50 kr

Továbbá minden koru fiuk, leányok és gyermekek számára topánok kaphatók 1 frt 50 kr., 3 frt 20 kért,

Vidéki megrendelések az árbeküldése vagy utánvétel melle pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az árúk tartósságáért jótállás biztositatik.

Kitünő szerkezetü és bámulatos olcsó

szóró és tisztitó rosták.

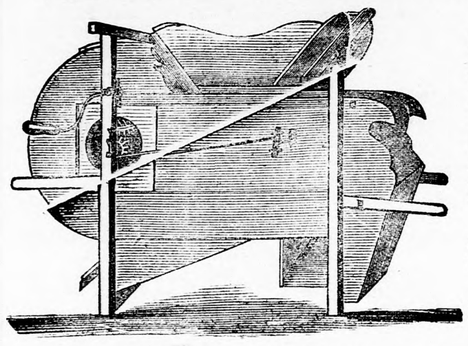

A rosta két rendbeli: Szóró és tisztitó rosta. A szóró-rosta 3 láb és 4 hüvelyk átmérőjü szél-dobbal s 18 hüvelyk átmérőjü magas kerékkel, mely a szél-kaminban belől a piszkitástól fedezve van. Minden gabonanemhez szükséges rosta szövetekkel el van látva. A rosta elején, a szövetek elhelyezésére, láda van alkalmazva. Könnyü hajtásu és erős szele van. A garadjában garmada piszkáló készülékkel van ellátva. A szilárd és csinos készületü mü **ára 45 frt.**

A tisztitó-rosta épen olyan, mint a szóró-rosta alsó-rázóval és rosta-rámákkal van ellátva. **Ára 50 frt.**

A fentebbi rosták jóságát és czélszerüségét az alábbi bizonyitvány is igazolja.

Bizonyitvány. Mi alólirottak bizonyitjuk, hogy **Simon István** mező-turi lakos, okleveles gépész, asztalos mester és birtokos már 17 éve foglalkozik szóró és tisztitó rosta készitéssel, miket mi mint terménykereskedők és földbirtokosok, mind a Budapestre szállitott termények megrostálásánál, mind a gazdálkodásban szórásnál és tisztitásnál sikeresen használunk, ugy hogy azokat mint **szilárd, jókészületü,** helyes és czélszerü szerkezetüeket, **tartósságuk és olcsóságuknál** fogva, ugy a kereskedőknek mint a gazdálkodóknak melegen ajánlhatjuk.

Mező-Turon 1878. május 2-án **Holländer** Károly, **Bleier** Salamon, **Schneer** Leopold, **Csillag** Károly, **Lutzer** József **kereskedők, Bódi** István, **Csató** Bálint, **Virág** Sándor **gazdálkodók.**

A megrendelések egyenesen alólirthoz Mező-Turra intézendők. A megrendelt rosták a mező-turi vasuti (tiszavidéki vasut állomáshoz ingyen szállitatnak, mindendij nélkül

SIMON ISTVÁN.

Dorottya-utcza 12.

HIRDETÉSEKET

az összes helybeli és vidéki, ugymint külföldi hirlapokba átvesz

JAULUS GYULA

(vezérügynöke)

HAASENSTEIN és VOGLER

hirdetések felvételi irodájában

Budapesten, Dorottya-utcza 12. sz.

ugyanott mindenkinek lelkiismeretesen tanács adatik, melyek minden egyes esetnél a legczélszerübb hirlapok, és a hirdetésnek ára **ott ugyanaz,** melyet minden egyes hirlap közvetlenül számit.

Egy

jó családból

való nő, ki a legnagyobb ház vezetésére is képes, keres magának alkalmazást valamely uri háznál. Bővebben értekezhetni E B czim alatt Veszprém post restante.

Keletindiai

üditő czukorkák

valódi angol különlegesség.

Schmidt Viktor és fiai

cs. kir. orsz. eng. gyárosoktól,

IV. kerület, Bécsben. Alleegasse 48. sz.

Lerakóhely minden jóhirü budapesti kereskedőnél van

Gummi-ruganyos

SÉRVKÖTŐK.

Legujabb találmány a Bogand tanár által Amerikából behozott ruganyos sérvkötő ugy urak, mint hölgyek és gyermekek részére. Ez rugók nélkül egyedül **gummi**-ból van müvészileg összeállitva, s czélja, hogy még a legidültebb sérveket is a legrövidebb idő alatt egyenlő helyzetbe hozza, s mind nappal a legerősebb munkában, mind éjjel alvásközben használható, a nélkül, hogy a sérvben szenvedő akadályozva volna foglalkozásában. Nagyon hasznos, hogy ez még éjjel is a testen maradhat, mivel különösen jó s kellemes nyomást gyakorol a szenvedő részre.

Angol és francziai aczél-kötők, suspensoriumok, szövöttek, **gummiból,** valamint szarvasbőrből valók nagy raktára.

Méhföcskendők, légvánkosok, ágybetétek, tisztulásfelfogók, övszerek, gummiharisnyák és mindenféle gummiáruczikkek.

Sérvkötőknél kérem tudtul adni, hogy jobb- vagy baloldalra, vagy kettősek kivántatnak-e, szintugy a test bőségét is.

Megrendeléseket utánvét mellett pósta fordultával teljesit

POLITZER MORICZ,
sérvkötő-készitő,
Budapest, Deák Ferencz uteza

Megjelent és az „Egyetértés" kiadó-hivatalában (himző-utcza 1. szám) kapható

PÉTERY KÁROLY

kitünő szép regénye, az

UTOLSÓ BEBEK.

Ára a három kötetnek 3 forint.

Megrendelhető utánvét mellett.

Alulirott, a 600 holdra terjedő erdejében,

bükk és makkoltatást,

valamint a **gubacsot** bérbe adja.

Közelebbit a tulajdonosnál, Osztroluka u. pósta Altsohl.

Winkler János.

Elegáns

Kész egész öltözetek	**16**	frttól felfelé.
Lustre öltözet	**16**	„
Vászon öltözet valódi angol vászonból	**20**	„
Orosz vászon öltözet	**14**	„
Lustre Saccos	**5**	„
Rips Jaquets selyem béléssel	**12**	„
Nyári nadrágok	**5**	„
Piquet mellények	**4**	„
Papi felöltők	**25**	„
Porköpenyek orosz vászonból	**12**	„
„ öltözetek	**25**	„
Fiu-gyermek öltözetek	**10**	„

(Téli áruk valódi 10% rabatt szabott árból.)

Mindez legujabb divat szerint kitünő tartósan dolgozva, a legjutányosb határozott árakon (a körülményeket figyelembe véve, kaphatók egyedül

ROTHBERGER JAKAB

cs. és kir. udvari szállitónál:

Kristóf-tér 2. sz. I. emelet

a „Nagy Kristóf"-hoz.

Az ár minden darabon kitéve van.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

Titkos betegségeket

bármily nemüeket, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

továbbá **bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycsö szükületeket** friss és idült **nyákfolyást,** nőknél az ugynevezett **fehérfolyást, a bujakóros fekélyeit** és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, az önfertőzés minden következményeit, mint ondófolyás, éjjeli magömléseket, sőt a **végképi tehetetlenséget** is, **katonai és polgári** főkórházban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatok nyomán és évek hosszu során át sok ezer esetben kipróbált egyszerü módszerrel, kiválóan tartós siker biztositása mellett, jod és higany nélkül bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujonnan keletkezetteket 48 óra alatt)

WEISS J.

gyak. **orvos, sebész és szülész,** az itteni cs. katonai **főkórházban** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa.

Rendelő intézet: Budapest, belváros, uri-utcza 6. sz. a „Harisch-féle bazár-hoz czimzett házban.

Naponkint d. e. 7—10-ig d. u. 1—4-ig, este 7—8-ig.

Városzoba minden egyes beteg részére elkülönitve.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válaszoltatik, és a gyógyszerek megküldetnek. Ugyanott kapható a hires mü: **„Az elgyengült férfierő,"** ennek sokrétü okai és alapos gyógyitása. Ára 2 frt 50 kr.

Második raktárnak leltári kivonatai.

Ismét két nagyszerü raktár átvétele folytán,

minden családnak a legkedvezőbb alkalom szükségleteit a legolcsóbb áron beszerezhetni.

A még mindég folytonosan tartó pénzkrizis miatt

2 nagy teljesen fölszerelt gyári raktárt magamhoz vásároltam és

Potom áron tuladom.

Második raktárnak leltári kivonatai:

Második raktárnak leltári kivonatai.

I-ső leltári kivonat kanavász-vászon- és perkálok (creton.)

Szakértők által meghatározott

	becsár frt	becsár kr	jelenl. frt	jelenl. kr
1 vg 30 rőf valódi legjobb mosatu graniczi kék koczkázott kanavászon	5	10	2	45
1 vg 30 rőf valódi legjobb mosatu Sternbergi kanavász barna sárga szürke, koczkázott és csikos	5	75	2	80
1 vg 30 r. grániczi gyolcs, keményitetlen és mángulatlan	6	20	3	35
1 vg 30 r. legjobb sternbergi gyolcs	7	10	4	35
1 vg 32 r. fehéritetlen creasz gyolcs	10	20	5	15
1 vg 30 r. legnehezebb sziléziai vászon	9	80	5	80
1 vg 30 r. chiffon gyolcs női fehérneműeknek	9	35	5	45
1 vg 30 r. 4/4 legfinomabb hollandi vászon	12	90	7	65
1 vg 30 r. 5/4 széles hollandi vászon	15	95	9	85
1 vg 30 r. 4/4 széles amerikai bör gyólcs	11	50	6	10
1 vg 30 r. 4/4 széles legfinomabb georgswaldi vászon	15	70	9	90
1 vg 30 r. 5/4 széles legfinomabb schönbergi vászon	18	—	12	90
1 vg 40 r. 4/4 széles finom hollandi vászon	19	80	11	—
1 vg 50 r. 5/4 széles finom hollandi vászon	25	—	15	—
1 vg 30 r. legnehezebb rumburgi kanavász	12	25	6	45
5000 mtr. finom angyal gyólcs rf.	—	27	—	13
3595 „ legujabb minták legjobb mosatu creton „	—	30	—	15
4890 „ sima legfinomabb Sztrogoff-ripsz atlasz-czikkel „	—	65	—	15
1890 mtr finom csipke függöny rőfe	—	60	—	22
850 mtr 4/4 széles csikos butor csinvat rőfe	—	55	—	22
2560 mtr jó minőségü toltartó rőfe	—	28	—	14
1590 mtr 5/4 széles finom piquet tiszta fehér rőfe	—	60	—	22
200 dtz. tiszta fehér finom battiszt zsebkendő (6 darab)	—	95	—	33
150 dtz. legfin. fehér battiszt zsebkendő szinezett széllel (6 db)	1	20	—	45
300 dtz. finom fehér 1/2 (zérna zsebkendő legujabb vonalozott szinezett szélel (6 db)	1	70	—	46
280 dtz. legjobb minőségü valódi rumburgi vászon zsebk. (6 db)	2	90	—	88
300 dtz. battiszt, szátén, és perkál fejkendő darabja	—	30	—	15

II. leltári kivonat.

Fehérnemüek – Ruhakelmék.

		becsár frt	becsár kr	most frt	most kr
1 drb	legfin. damaszt kis szalvéta minden szinben	—	35	—	10
6 „	tiszta czérna fehér szalvéta	3	28	1	45
6 „	legfinomabb damaszt szalvéta	3	50	1	65
6 „	tiszta czérna sávolos törülköző	2	90	1	40
6 „	legfinomabb damaszt törülköző	3	50	1	80
1 „	2 rőf nagyságu szines sávolos abrosz	1	60	—	58
1 „	2 rőf nagyságu finom fehér damaszt abrosz	1	85	—	95
1 „	2 rőf nagyságu legfin. szines damaszt abrosz	2	60	1	15
1 „	12 negy. nagys. legfin. fehér damaszt abrosz	4	20	1	95
1 garnitura,	6 személyre, legfin. fehér damaszt teriték	6	40	2	90

Kész női fehérnemüek.

550 drb	kis gyermek ing fin. csipkével disz. darabja	—	80	—	35
280 „	ing óriási vászonból 5 éves gyerm. „	—	95	—	55
905 „	„ „ „ 8 éves leányok „	1	10	—	68
220 „	kis alsó ruhák fodorral diszitve „	1	95	—	85
160 „	legfinomabb fehér alsó ruha fodorral diszitve „	2	70	1	40
88 „	legfinomabb fehér alsó ruha legfinomabb himzett betétekkel diszitve darabja	5	60	2	60
220 drb	finom chiffon háló corsette szegélyzetekkel disz. „	1	95	—	88
150 „	finom corzette himzéssel diszitve „	2	80	1	25
202 „	női ing óriási vászonból „	1	80	—	92
340 „	női ing fin. chiffonból csipkével diszitve „	1	95	—	96
220 „	női ing fin. chiffonból szegélyzetekkel disz. „	2	55	1	20
260 „	női ing fin. chiffonból himzéssel diszitve „	2	45	1	15
3689	méter tavaszi ruhakelme rőfe	—	45	—	14
4590	méter finom ecrü „	—	40	—	17
2680	méter finom mozambik „	—	50	—	20
3489	méter finom lüstre minden szinben „	—	55	—	20
3309	méter finom ripsz minden szinben „	—	60	—	25
3950	méter sima vászon ruháknak „	—	58	—	20
50	vég 4/4 széles finom fekete cachemir rőfe	—	70	—	35
22	vég 6/6 széles finom fekete terno „	1	25	—	66
18	vég 7/6 széles finom fekete noblesse selyem „	2	60	1	30
8	vég 7/8 finom fekete faille selyem „	2	70	1	65
190	„ finom fekete terno kendő selyem rojttal darabja	5	40	2	35
190	„ finom fekete terno-kendő gazdag himzéssel és selyem rojttal darabja	6	70	3	15
95 drb	finom fekete cloth ternó-kendő kétszeres kötésü nehéz selyem rojttal darabja	7	80	3	75

Uraknak.

43	vég szürke turner-szövet öltönynek rőfe	—	45	—	20
28 „	legfinomabb czérna-szövet „	—	60	—	25
33 „	csikós, koczkázott és sima-turner „	—	60	—	24
11 „	8/4 széles finom gyapju szövet „	3	80	1	50
14 „	sima és csikos diagonál gyapju szövet „	4	70	1	90
230 darab	finom foulard selyem zsebkendő „	1	50	—	50

III. leltári kivonat. — A paplan-raktárból.

220 darab	gyermek creton-paplan darabja	1	65	—	80
320 „	10/4 nagyságu creton-paplan „	3	35	1	65
290 „	„ „ bécsi barna creton-paplan „	3	75	1	85
350 „	„ „ finom levarott török creton-paplan „	3	70	1	90
120 „	„ „ legfin. „ „ „ „	4	90	2	10
120 „	fin. levarott gyermek cachemir paplan, minden szinb. „	3	20	1	65
250 „	finom levarott 10/4 nagyságu cachemir paplan „	5	50	2	90
340 „	10/4 nagys. legfinomabb levarott caschemir paplan II-ös	6	50	3	20
55 „	legfinomabb legnagyobb selyem paplan minden szinben	26	50	12	90
40 „	matrácz tengerfüvel	13	50	5	60

Végül:

több ezer db. finom női selyem nyakkendő, minden szinben csak	—	10	—	—
több ezer db. legfin. nehéz franczia selyem broche-kendő csak	—	15	—	—
több ezer darab legfinomabb tiszta fehér nehéz foulard selyem broche-kendő csak	—	20	—	—

Magyarország egyik leghiresebb gyárából

1000 vég 55.000 méter hazai kék festett calico creton, fénytelen és mángolatlan rőfe ezelőtt 40 kr, most csak 16 kr; továbbá 1000 vég 55.000 mtr hazai kék festett legfinomabb mángolt madapolan calico rőfe ezelőtt 45 kr, most csak 18 kr. Végül több ezer drb a párizsi világkiállitásra készült legfinomabb szines creton nyakkendő most csak 6 kr.

Miután előre látható, hogy ily feltünő olcsó árak mellett a fönt előrolt czikkek különös kelendőségnek fognak örvendeni: tehát felkérem a nagyon tisztelt közönséget, bevásárlását nálam mielőbb eszközölni, a vidéki megrendeléseket pedig kérem elég korán hozzám intézni, hogy azokat a legpontosabban kiszolgáltathassam.

Vidéki megrendelések azonnal és legpontosabban teljesittetnek.

Megrendeléseknél kérem az aláirást, a czimzet helyet, és utolsó postát értelmesen irni, hogy kellemetlenségek elő ne forduljanak.

FŐRAKTÁR: városháztéren, Bierbauer-féle házban, a városház kapuja melletti épületben.

Mély tisztelettel **SCHILLER L. Székesfehérvárott.**

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomájában Károlykaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)